

Kariūnas

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos leidinys

2008 m. Nr. 3 (98)

Plk. ltn. Eltonas Meleckis
Žr. plačiau 37 p.

REDAKcinė KOLEGIJA

Atsakingasis redaktorius
kpt. dr. JONAS ŠVILPA
tel. 2103651, viet. tel. 24651

Atsakingasis sekretorius
dr. VYTAUTAS TININIS
tel. 2103680, viet. tel. 24680

Redakcinės kolegijos nariai:

EGLĖ TRATAITĖ
(Akademijos bendruomenės klausimai)
tel. 2103506, viet. tel. 24506

mjr. REMIGIJUS BUTKEVIČIUS
(sielovada)
tel. 2103511, viet. 24511

plk. ltn. PETRAS MILAŠIUS
(karinis rengimas)
tel. 2103532, viet. tel. 24532

kpt. ALVYDAS ŽILINSKAS
(universitetinės studijos)
tel. 2103595, viet. tel. 24595

kpt. RONALDAS ENDRIJAITIS
(sportas)
tel. 2103549, viet. tel. 24549

kar. PAULIUS VENCLOVAS
(Kariūnų tarybos pirmininkas)

Kalbos redaktorė NIJOLĖ ANDRIUŠIENĖ
Dizainerė LAIMA ADLYTĖ
Fotografas KĘSTUTIS DIJOKAS

Spausdino Lietuvos kariuomenės
karo kartografijos centras
Muitinės g., Domeikava, LT-54359 Kauno r.
Tiražas 500 egz. Užsakymas GL-442.
Leidinyi platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.

**GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA**
Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
El. p. jonas.svilpa@lka.lt,
vytautas.tininis@lka.lt,
www.lka.lt

- 2 **Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai vadovaus brg. gen. Edvardas Mažeikis**
- 4 **Norvegijos karališkojoje karinėje jūrų akademijoje**
- 6 **2007–2008 mokslo metų rezultatų apžvalga**
- 7 **Stażuotė**
- 8 **Vadai: vadovauja ar lyderiauja?**
- 11 **Misija Sibire**
- 12 **Keli daugialypio Vilnijos dvasinio paveldo bruožai**
- 14 **Lietuvos kariuomenės šventė Šiluvoje**
- 16 **Bazinis kario kursas**
- 22 **Lietuvos valdovai Jogaila ir Vytautas. Karyba ir diplomatija XIV a. pabaigoje**
- 27 **Kyviškėse**
- 30 **Gruzija – Jungtinių Tautų organizacijos narė ir karinių konfliktų įkaitė**
- 34 **Apie tai, kodėl man turėtų rūpėti...**
- 35 **Miške, bet ne su lauko uniforma**
- 36 **Sportas**
- 38 **Kariūnų taryboje**
- 39 **Išleistas Enciklopedinis karybos žodynas**

Pirmajame viršelyje Akademijos pirmakursiai bazinio kario kurso pratybų Rukloje metu

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai vadovaus brg. gen. Edvardas Mažeikis

Eglė TRATAITĖ

2008 m. rugsėjo 1 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje vyko viršininkų pasikeitimo ceremonija.

Nuo 2005 m. Karo akademijai vadovavusį viršininką plk. Arūną Balčiūną pakeitė brg. gen. Edvardas Mažeikis.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę Edvardas Mažeikis grįžo į tėvynę ir ėjo Krašto apsaugos ministerijos Aviacijos tarnybos Kovinės parengties skyriaus viršininko pavaduotojo, KOP Kovinės parengties ir planavimo skyriaus viršininko, KOP Aviacinės veiklos skyriaus viršininko pareigas. 1997–2000 m. Edvardas Mažeikis buvo KOP Pirmosios aviacijos bazės vadas, nuo 2000 m. vadovavo Karinėms oro pajėgoms. 2004 m. buvo paskirtas į karinio atstovo NATO ir ES pareigas Briuselyje (Belgija).

Edvardas Mažeikis 1983 m. baigė Černigovo aukštąją karo aviacijos lakūnų mokyklą. 1995–1997 m. studijavo Vokietijos Bundesvero akademijoje, 2002–2003 m. studijuodamas JAV na-

Brig. gen. Edvardas Mažeikis

cionaliniame gynybos universitete įgijo nacionalinio saugumo strategijos magistro laipsnį.

Plk. Arūnas Balčiūnas nuo 2008 m. spalio 3 d. skiriamas į Lietuvos kariuomenės vado sekretoriato Atstovavimo grupės Jungtinių pajėgų vadovybės štabo Briunsiume viršininko padėjėjo pareigas.

Lietuvos karo akademijos viršininkų pasikeitimo ceremonijoje dalyvavo krašto apsaugos

ministras Juozas Olekas, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Alvydas Sadeckas, Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorė Lina Domarkienė, Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Valdas Tutkus, Krašto apsaugos ministerijos ir kariuomenės vadovybės atstovai.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija yra Lietuvos Respublikos valstybinė aukštoji mokykla. Jos steigėjas – Lietuvos Respublikos Seimas. Steigėjo funkcijas vykdo Krašto apsaugos ministerija.

Lietuvos karo akademijoje, atsižvelgiant į NATO šalių metodiką ir keliamus reikalavimus, rengiami kvalifikuoti karininkai Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemai. Studijuojantiems suteikiamas universitetinis išsilavinimas, taip pat keliami krašto apsaugos sistemos karininkų kvalifikacija, organizuojami kursai užsienio valstybių kariams ir civiliams tarnautojams, plėtojamas mokslo tiriamasis darbas, leidžiami mokomieji ir metodiniai leidiniai.

*LKA viršininkų pasikeitimo
ceremonijos akimirkos*

Norvegijos karališkojoje karinėje jūrų akademijoje

Ltn. Mindaugas ŽUKAS

Šiame straipsnyje noriu pasakoti smalsiems kariūnams, jiems dėstantiems karininkams ir kitiems „Kariūno“ skaitytojams apie savo penkerius metus trukusias studijas Norvegijos karališkojoje karinėje jūrų akademijoje (Royal Norwegian Naval Academy). Tai bus istorija apie mano nueitą įdomų kelią, patirtus jausmus, apie tai, ko išmokau toje, atrodo, tolimoje ir atšiaurioje šalyje.

Viskas prasidėjo, kai mama parodė skelbimą laikraštyje, kviečiantį išbandymų nebijančius jaunuolius ir jaunuoles dalyvauti atrankoje į užsienio karo akademijas. Man pasirodė, kad tai – labai viliojantis ir įdomus pasiūlymas.

Prieš prasidedant atrankai reikėjo išsirinkti šalį. Dažnai susimąstau, kodėl tą sykį pasirinkau būtent Norvegiją (norveg. Nord weg – Šiaurės kelias). Galbūt taip nusprendžiau dėl to, kad apie šią šalį žinojau mažiausiai. Mane suviliojo romantiška nežinomybė ir kadaise girdėti gandai. Kas nenorėtų daugiau sužinoti apie vikingų žygius, įkopti į trolių knibždančius kalnus ar paplaukioti skaidriais fiordų vandenimis?

Taigi aš buvau atrinktas į tą vienintelę vietą Norvegijos karališkojoje karinėje jūrų akademijoje, ir trauktis jau nebebuvo kur. Pasitaręs su daugiau keliavusiais draugais, susikroviau lagaminą ir iškeliavau į nežinią. Tai buvo labai savotiškas ir stiprus jausmas. Man buvo tik 18 metų, o palikti teko daug: mylinčią šeimą, mylimą draugę, visus drau-

Ltn. Mindaugas ŽUKAS

gus, Tėvynę, kalbą, kultūrą. Tuo metu dar nebuvo įprasta važiuoti į užsienio valstybes uždarbiauti ar studijuoti.

Oslo oro uoste pasitiko karininkas, kuris mane ir nuvežė į pirmuosius mano namus Norvegijoje. Buvau apgyvendintas dviejų kambarių bute karininkų viešbutyje Osle, šalia Kolsaas karinės bazės, kuri šaltojo karo metais Vakarų Europoje buvo vienas iš svarbiausių sąjungininkų karinių objektų. Tuomet pradėjau lankyti norvegų kalbos kursus, kurie buvo privatūs. Aš vienas turėjau net tris kalbos mokytojas, kurių kiekviena buvo nepakartojama, – visos beveik kaip mamos, puikiai suprantančios, koks perversmas vyksta mano gyvenime. Be kalbos, kurios mokiausi labai sparčiai, kursų, mes lankydavomės visuomeniniuose renginiuose ir daug keliavome. Tikriausiai nebuvo parodos, muziejaus, teatro,

kurio nebūčiau aplankęs. Lankytis tokiose vietose buvo labai svarbu norint pažinti kitą kultūrą, suprasti jos žmones. Kelimą kartų buvau komandiruotas į Norvegijos karališkojo kariuomenės jūrų laivyno laivus tobulinti praktinių kalbos įgūdžių ir įdarbintas minėtoje karinėje bazėje, karių poilsio komplekse. Kalbos mokytis teko kasdien ir labai daug, bet laiko likdavo ir pramogoms, dažniausiai kelionėms į kalnus ir sportui.

Nors gyvenau kosmopolitiškoje sostinėje, kartais jausdavausi vienišas. Neturėjau artimų draugų ar daug pažįstamų, su kuriais taip smagu šiltai pabendrauti. Į Lietuvą grįždavau vieną kartą per tris mėnesius. Kaip atidžiai skaičiuojamos dienos iki išvykimo ir kokia ilga bemiegė paskutinioji naktis prieš skrydį į gimtinę! Atostogos trumpos – savaitė, o pasiilgtų žmonių – begalė, todėl būdavo ypač intensyviai, o aš, grįžęs į Norvegiją, jausdavausi dar vienišesnis.

Antraisiais viešnagės Norvegijoje metais prasidėjo karybos mokslai. Gyvenome Horteno miestelyje esančioje karinėje bazėje. Vietovė buvo nepaprastai graži – ilgas ir siauras pusiasalis, ir visas priklausė mokyklai.

Iš pradžių vyko atranka į seržantų mokyklą. Suvažiavo keli šimtai jaunų, motyvuotų žmonių, kurie jau buvo atrinkti dėl gerų mokymosi rezultatų. Tuomet beveik savaitę visi gyveno kartu ir dalyvavo kitame atrankos etape – buvo įvairiai testuojami. Tai buvo visuomeninio išprusimo, psichologiniai ir kitokie testai, daugybė pokalbių, laikomi fizinio pasirengimo normatyvai. Jau atrinkti žmonės tuoj pat pateko į „karantiną“, kuris truko apie tris savaites. Nors ir buvau gerai fiziškai pasirengęs, man tai buvo tikras išbandymas. Stebėjau laikia norvegų karininkų fantazija

ir didele patirtimi vykdant „karrantino“ užduotis.

Netrukus prasidėjo tikrieji mokslai: pedagogika, lyderystė, medicina, navigacija. Ir miškinuose kalnuose, ir fiorduose vyko daug lauko mokymų. Pamenu, spalio mėnesį buriniu laivu, kuris buvo savotiška mokymo „platfor-

ma“, išplaukėme link Gran Kanarijos las Palmo. Užtrukome apie mėnesį pakeliui, Biskajos įlankoje „nuskriausti“ audrų, užsukome į Lisaboną ir Kadisą.

Po tris savaites trukusių vasaros atostogų akademijoje prasidėjo pirmieji mokslo metai. Iš pradžių mes, kadetai, buvome

išvežti į nuošalią karinę bazę, kur visą savaitę bendravome – turėjome susipažinti vieni su kitais ir patys sudaryti komandas (squads). Taip pat reikėjo apmąstyti savo pasirinktą kelią, pabūti atsiskyrus nuo kitų (be jokių telefonų, grotuvų ir t. t.), praleisti vieną parą gamtoje visiškai vieniems. Vėliau buvo surengtos lauko pratybos, kurios vyko pagal Antrojo pasaulinio karo kontekstą. Buvome supažindinti su istorija, apie tikrus įvykius mums papasakojo karo veteranai. Teko patiems pajusti, ką reiškia per stačius kalnus ant savo pečių tempti sunkiausius krovinius ar pusę paros bėgti nuo persekiojančio priešo.

Po keleto akademinų studijų savaitių pasirengėme naujam nuotykiui. Šįkart tai buvo dvylikos savaitių trukmės kelionė buriniu laivu. Norvegiją palikome siautėjant išpūdingai audrai. Kita stotelė buvo viduryje Atlanto vandenyno esančios Azorų salos. Toliau buriavome iki rytinės JAV pakrantės. Ten, be miestų (Baltimorės, Vašingtono, Niujorko, Anapolio), lankėmės karinėse bazėse (Norfolko – didžiausioje rytinėje pakrantėje JAV jūrų laivyno bazėje), klausėme pranešimų, kuriuos skaitė Pentagono tarnaujantys karininkai, apžiūrėjome muziejus ir, žinoma, pirkome NEX (Naval Exchange) parduotuvėse. Grįždami stabtelėjome Londone ir Kerkvolo salose Škotijoje, kur kadaise, Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų metais, buvo Scape Flow – pagrindinė Didžiosios Britanijos karališkojo karinio jūrų laivyno bazė. Kiekviename uoste laive būdavo rengiami kokteilių vakarėliai – priėmimai karo atašė, ambasadoriams, profesoriams ar kitiems garbiems svečiams, norint reprezentuoti šalį bei mokant jaunuosius karininkus bendravimo meno.

Tęsinys kitame numeryje

2007–2008 mokslo metų rezultatų apžvalga

Studijų skyriaus vyr. specialistė Jolanta STANIULIENĖ

2008 m. vasarą bakalauro studijas baigė 36 Karo akademijos absolventai. Buvo įdėta daug pastangų rengiant baigiamuosius darbus, ir tai rodo jų gynimo įverčių vidurkis, kuris siekė 7,9 balo. Taktikos kvalifikacinį egzaminą išlaikė visi kariūnai, jų pažymių vidurkis – 7,5 balo, kaip ir kasmė, šiek tiek žemesnis už baigiamųjų darbų.

Analizuojant 2007–2008 m. m. rudens semestrą studijuotų karybos mokomųjų dalykų rezultatus matyti, kad geriausiai mokėsi I kurso kariūnai, jų vidurkis – 8,5 balo. Antri – III kurso kariūnai, vidurkis – 7,8 balo. Prasčiausiai pasirodė antrakursiai, jų pažangumo vidurkis – 7,1 balo.

Šiek tiek kitokie kariūnų universitetinių studijų dalykų rezultatai. Rudens semestrą geriausiai mokytis sekėsi absolventams, jų vidurkis – 8,1 balo. Antroje vietoje III kurso kariūnai, kurių vidurkis – 7,6 balo, treči pirmakursiai – 7,5 balo. Antrakursiams ir vėl sekėsi blogiau, jų pažangumo vidurkis siekė 7,0 balo.

Kaip visada, visų kursų kariūnai itin gerai pasirengę fiziškai. Deja, kitų dalykų mokytis buvo sunkiau. Daugiausia I kurso kariūnų pastangų pareikalavo anglų kalba ir matematika, o lengviausiai įveikiama pasirodė logika ir inžinerinė kompiuterinė grafika. Antrakursiams ne taip paprasta buvo mokytis anglų kalbos, perprasti taktiką ir modernųjų technologijų fizikinius pagrindus, tačiau gerai – valdymo informacinės sistemas ir technologijas. Trečiakursiams taip pat kilo sunkumų studijuojant anglų kalbą ir organizaci-

jų elgseną. IV kurso kariūnams „užkliuvo“ transporto rinkodara ir antroji užsienio kalba, tačiau jų puikūs vadybos ir humanitarinės teisės studijų rezultatai.

Pažangiausi rudens semestrą buvo I kurso kar. Evaldas Milkintis – 8,89 balo, II kurso kar. Vytenis Bučius – 8,43 balo, III kurso kar. Marius Magyla – 9,1 balo, IV kurso kar. Lina Kievišaitė ir kar. Simona Lukoševičiūtė – 9,43 balo.

2007–2008 m. m. pavasario semestrą pagal karybos dalykų studijų rezultatus pirmavo absolventai, kurių pažymių vidurkis siekė 8,5 balo. Kur kas kuklesni kitų kursų kariūnų laimėjimai: trečiakursių vidurkis – 7,6, antrakursių – 7,3, pirmakursių – 7,1 balo.

Pavasario semestrą geriausiai sekėsi universitetinės, kaip ir karybos, studijos absolventams, jų vidurkis – 8,0, trečiakursių – 7,9, o antrakursių – 7,6 balo. Nedaug atsiliko šiūmečiai pirmakursiai, kurių pažymių vidurkis – 7,5 balo.

Ir pavasario semestrą ne visi mokomieji dalykai buvo lengvai įveikiami. I kurso kariūnams teko įdėti daug pastangų mokantis matematikos ir ryšių, tačiau labai gerai įvertintos jų logikos ir psichologijos įvado žinios. Antrakursiams sunkiausia – taktika, todėl jai reikėtų skirti daugiau dėmesio ir laiko. Trečiakursiams ne taip paprasta buvo mokytis anglų kalbos ir karo inžinerijos, tačiau labai geri iškalbos meno ir strateginio valdymo pažymiai. Sunkiausias dalykas pavasario semestrą absolventams buvo antroji užsienio kalba.

Pavasario semestrą geriausiai mokėsi I kurso kar. Tomas Melcelis – 8,85 balo, II kurso kar. Tomas Šyvokas – 8,77 balo, III

kurso kar. Arvydas Bumblauskas – 9,00 balo, IV kurso kar. Lina Kievišaitė ir kar. Simona Lukoševičiūtė – 9,25 balo.

Lyginant 2007–2008 m. m. abiejų semestrų rezultatus matyti, kad bendras visų kursų karybos mokomųjų dalykų pažangumo vidurkis rudens semestrą buvo geresnis – 7,8, o pavasario – 7,6 balo. Tačiau pavasario semestrą geriau sekėsi universitetinių studijų dalykai – 7,7 balo, nors neblogas ir rudens semestro pažangumo vidurkis – 7,6 balo.

Kiekvieną semestrą kariūnai noriai dalyvauja šalies ir krašto apsaugos sistemos sporto varžybose, saviveiklos būreliuose, konkursuose, religinio pobūdžio ir visuomeniniuose renginiuose. Džiugu, kad jie mokslo metais ne kartą skatinti už aktyvią visuomeninę, sportinę veiklą, gerą vadų pareigų atlikimą, drausmę, o nuo to ir studijų rezultatų priklauso kiekvieno kariūno reitingas.

2007–2008 m. m. aukščiausias reitingas buvo I kurso kar. Evaldo Milkintio (abiejų semestrų), II kurso kar. Vytenio Bučiaus (rudens semestrą) ir kar. Tomo Šyvoko (pavasario semestrą), III kurso kar. Edvino Liepinio (rudens semestrą) ir kar. Arvydo Bumblausko (pavasario semestrą) bei IV kurso kar. Linos Kievišaitės (rudens semestrą). Labai malonu, kad Evaldas Milkintis, Vytenis Bučius, Lina Kievišaitė, Tomas Šyvokas ir Arvydas Bumblauskas buvo geriausi savo kursuose ne tik pagal studijų rezultatus, bet ir pagal reitingą. Tikėsimės, kad ir daugiau kariūnų seks jų pavyzdžiu.

Igyta patirties

*Kariūnai Erlandas
KASPERAVIČIUS ir Marius
PAVLIUKEVIČIUS*

Tai buvo pirmoji mūsų, antrakursių, stažuotė, kurioje galėjome parodyti viską, ko išmokome Akademijoje per dvejus metus. Vykome į ją kupini ryžto, noro kažko išmokti. Bet apie viską – nuo pradžių.

Atvykę į Mokomąjį pulką jau pirmąją dieną buvome instruktuojami, supažindinami su tvarka, būsimais savo pavaldiniais. Tačiau labai nustebome, kai pulko vadovybė pranešė, kad šie kariai yra ne naujokai, t.y. jau kurį laiką tarnauja krašto apsaugos sistemoje. Supratome, kad tikrai bus ne taip paprasta, kaip tikėjomės.

Jau nuo pat pirmųjų dienų vedėme šauktinių pratybas, buvome už juos atsakingi ir vakarais, turėjome kontroliuoti, užtikrinti tvarką kuopose, nes pasitaikydavo ir tokių išsišokėlių, kurie sugalvodavo už tvoros prasmukti ir negrįžti net keletą parų. Vedėme įvairias pratybas – nuo fizinio rengimo iki taktikos. Todėl, kad prieš šauktinius ar seržantus neapsijuoktumėme, reikėjo gerai joms pasiręgti. Ieškant reikalingos medžiagos konspektams labai daug padėjo kuopų seržantai ir būrių vadai. Visi jie buvo draugiški ir malonūs, dažnai patardavo, kaip tinkamai atlikti šį darbą.

Pirmoji savaitė praėjo kaip niekad greitai. Tikriausiai dėl to, kad viskas buvo nauja. Su kariais teko bendrauti nuolat, kiekvieną dieną, tad gerai juos pažinome. Vertėtų pažymėti, kad, kaip ir Akademijoje, pasitaikė tokių karių, kurie vertė jiems skirti daugiau dėmesio. Taip pat teko dalyvauti kovinio šaudymo pratybose. Ėjome saugos instruktorių pareigas – stebėjome, kad šaudant neįvyktų nelaimingų atsitikimų. Tikriausiai visiems ne kartą teko būti ir kuopų budėto-

jais. Tai labai svarbi tarnyba, nes budėjimo dieną esi atsakingas už visą kuopą ir tvarką joje.

Ši stažuotė išsiskyrė iš kitų dar ir dėl to, kad mums teko pereiti „šlovės taku“. Tai – kliūčių ruožas, kurį bazinio kurso pabaigoje turi įveikti kiekvienas šauktinis. Buvo suplanuotos ir pratybos su šarvuočiais, kuriose dalyvavo visi kariūnai. Neneigsiu, kad stažuotė turėjo ir trūkumų, pavyzdžiui, teko krausytis dėl šauliukų, kurie okupavo mūsų vietą. Buvo gana nepatogu, tačiau svarbiausia, kad mus atskyrė nuo pavaldinių, kurie ir taip gana gerai gyveno.

Apskritai stažuotė paliko nepamirštamą įspūdį. Visi įgijome patirties ir naujų įgūdžių. Manome, kad tai gali praversti tolesnėje tarnyboje.

Kuopos seržantai – pavaldiniai

Kar. Indrė VAITIEKŪNAITĖ

Kryžkelėje tarp trečio ir ketvirtro kurso kariūnai gavo antrą progą pajusti vadovavimo jau ne tik PPKT kariams, bet ir kuopos seržantams skonį. Būrio vado pareigos stažuotės metu leido susidaryti aiškesnį vaizdą, ką turėtų veikti būrio vadas.

Stažuotę atlikau Panevėžyje, Karaliaus Mindaugo motorizovotojo pėstininkų bataliono Štabo kuopos Ryšių būryje. Iš pradžių apsibrasti padėjo neseniai Karo akademiją baigusi ltn. V. Jurkutė, kuri skatino domėtis viskuo, kas įdomu ir ką naudinga žinoti būsimam būrio vadui. Kiek vėliau, jai išvažiavus į mokymus, teko dirbti pačiai. Turėjau susipažinti su dabar naudojama radijo ryšio technika, tad reikėjo prisiminti per ryšių paskaitas išmokus dalykus ir procedūras.

Praeitais metais ėjome skyrių vadų pareigas Ruklos Mokoma-

jame pulke, kur daugiausiai bendrauti teko su kuopos seržantais, klausyti jų nurodymų. Šiomet kuopos seržantai tapo pavaldiniais ir pagalbininkais vykdant įvairias užduotis. Daugiau dėmesio skyrė kuopos vadas. Tokie skirtumai leido pajusti, kad kar telė pakelta, pajusti, kuo skiriasi būrio ir skyriaus vado pareigos ir, svarbiausia, atsakomybė.

Stažuotės išbandymas

Kar. Algirdas AMBRASAS

Šių metų rugpjūtį stažavausi Juozo Vitkaus inžinerijos batalione. Nors mėnuo atrodo būsiąs ilgas (po atostogų juk dirbti nesinori), jis prabėgo kaip viena diena. Naujovės, atrakcijos ir mūsų šiek tiek šokiruojantis pirmasis vizitas pas bataliono štabo viršininką ir bataliono vadą buvo kaip viena didelė šventė.

Pirmasis mūsų darbas buvo pristatyti Inžinerijos batalioną jauniems britų šauliams. Buvo numatyta smagi išvyka „byviais“ (BV-206), tačiau bričių šaulių klyksmai važinėjant specialia trasa tapo sunkiausiu visos stažuotės išbandymu. Kitą dieną prasidėjo „rutina“: susipažinimas su naujais kolegomis seržantais ir karininkais, taip pat svarbiausiais mūsų darbo „įrankiais“ – šauktiniais (kurie jau pirmąją dieną pradėjo kartoti, kad jiems likę tik 1,5 mėnesio ir to, ką jiems rodome, niekada nėra darę).

Svarbiausias įvykis stažuotės metu – bataliono gimtadienis. Mums – pirmasis. Kalbos, kalbos, ir mes jau vakarinėje gimtadienio dalyje. Įvairūs konkursai, papročiai. Netrukus pasijutome įsilieję į bataliono šeimą.

Mėnesio pabaigoje stažuotės kuratoriui turėjome atsiskaityti: pristatyti batalioną, jo veiklą, pagrindines užduotis, papasakoti, ko išmokome padaliniuose.

Vadai: vadovauja ar lyderiauja?

Bazinių karininkų kursų Vado ugdymo sekcijos lektorius Arūnas ALONDERIS

Vado ugdymo programos – atsakas į iššūkius

„Karo akademijos absolventas, gavęs jauniausios Lietuvos aukštosios karo mokyklos diplomą, tarsi įsipareigoja tapti lyderiu kariuomenėje, moksle, visuomenėje“, – sako Atrankos centro darbuotoja doc. dr. Nijolė Janulaitienė. – Tačiau ar pakanka sėkmingai baigti Karo akademiją, įgyti reikalingą diplomą ir kvalifikaciją, ar tai jau savaime garantuoja sėkmingą karjerą ir lyderio pozicijas? Kokių gebėjimų reikia šių dienų vadui, ar Akademija juos ugdo? Kaip ką tik baigusiam Akademiją absolventui žinoti, ar jis yra vadas lyderis? Ką reikėtų daryti bendruomenei, kad Karo akademijos absolventai taptų ne tik gerais būrio vadais, savo srities ekspertais, bet ir iniciatyviais, conceptualiais mąstančiais, kūrybiškais, turinčiais gerus bendravimo įgūdžius piliečiais“, – klausia docentė.

Šiais mokslo metais bazinio karininko rengimo programų sąrašas papildytas naujomis vado ugdymo programomis, kurios yra savotiškas atsakas į iššūkius, su kuriais susiduria Karo akademija ir Lietuvos kariuomenė. Programa skirta būsimiems vadams rengti. Vienas iš programos tikslų – jauniems vadams suteikti žinių ir įgūdžių, padėsiančių jiems geriau pasirengti tarnybai karių bendruomenėje.

Baziniai karininkų kursai,

bendradarbiaudami su universitetinėmis katedromis, parengė kompleksinę vado ugdymo programą – sudedamąją bazinio karininko rengimo kurso dalį. Tarp naujų vado ugdymo ir mokymo programų yra ir karinės pedagogikos, karo psichologijos, etikos ir estetikos, protokolo, etiketo programos. Karo meno istorija, karininko (lyderio) ugdymas, rikiuotės pratybos ir statutų nagrinėjimas buvo ankstesnės bazinio karininko rengimo programos studijų dalykai. Plk. ltn. P. Milašiaus teigimu, tokių programų poreikis atsirado po to, kai krašto apsaugos vadovybė Karo akademijai išskėlė uždavinį – pertvarkant kariūnų mokymą daugiausia dėmesio skirti kariniam rengimui ir vado lyderio ugdymui. Jis pabrėžė, kad esamos akademinių studijų dalykų, išskyrus karo meno istorijos ir lyderio ugdymo, programos turi būti pertvarkytos. Šios mokymo programos dabar bus labiau susietos su pagrindiniais karinio rengimo dalykais.

Karinė pedagogika kariūnams bus dėstoma III semestrą. Mokymo tikslas – kelti bendrąjį kariūnų išsilavinimo lygį, gerinti jų pedagoginį pasirėngimą, išmokyti juos karinio ugdymo žinias taikyti praktinėje veikloje, saviugdosa procese, plėtojant socialumą ir stiprinant pilietinę savimone.

II semestrą kariūnai studijuos karo psichologiją. Bus siekiama jiems pateikti psichologinės krizės ir psichikos sutrikimų sampratą, išmokyti atpažinti jų

požymius ir suteikti pagalbą asmeniui, padaliniui, kaip grupei.

Etiką ir estetiką kariūnams numatyta dėstyti IV semestrą. Per pratybas jie susipažins su karininko profesinės etikos normomis ir principais, pagrindiniais profesinės dorovės ypatumais.

Protokolas ir etiketas bus dėstomi I semestrą. Kariūnai turi žinoti pagrindinius protokolo ir etiketo reikalavimus, karininko elgesio viešose vietose ir kasdieninio bendravimo su kolegomis, viršininkais, pavaldiniais bendravimo taisykles.

Karo meno istorija studijuojama V ir VI semestrą. Mokymo tikslas – suteikti kariūnams žinių apie praeities vadų priimtus sprendimus, išmokyti juos tinkamai analizuoti istorinę medžiagą, suprasti situaciją, ugdyti kariūnų gebėjimą priimti teisingus sprendimus kintančiomis sąlygomis.

Statutai nagrinėjami ir rikiuotės pratybos rengiamos, kaip ir anksčiau, visų semestrų metu. Mokant siekiama, kad kariūnai gebėtų tiksliai atlikti nustatytas pareigas, rikiuotės veiksmus su ginklais ir be jų, organizuoti ir vesti skyriaus, būrio, kuopos, bataliono pratybas, išmanyti statutus ir t.t.

Karininko (lyderio) ugdymo pratybos taip pat bus rengiamos visų semestrų metu. Jų tikslas – padėti kariūnams lavinti asmenines savybes, ugdyti lyderį, gebantį savarankiškai vadovauti kitiems kariūnams kareivinėse ir poligone.

Kai kurie pareigūnai, karininkai ir kariūnai dažnai skep-

Būrio vadų pasitarimas prieš taktikos pratybas

tiškai arba neigimai atsiliepia apie lyderio ugdymo pratybas ir yra įsitikinę, kad iš daugumos jų mažai naudos. Mano nuomone, taip yra todėl, kad ne visi moka įvertinti savo mokymosi poreikius, kita vertus, ne visos pratybos yra tinkamos, gerai parengtos. Manau, kad yra žmonių, kurie dar nesupranta, ar nenori suprasti, kas yra lyderystė, jos vaidmens kolektyve. Neretai lyderystę stengiamasi pristatyti kaip neatitinkančią vado veiklos profilio, sąmoningai ar ne, tačiau bandoma iškreiptai interpretuoti lyderio ir vado sampratą ir negalvojama, kad save kaip lyderį galima išugdyti, nuolat lavinti. Daug dar čia nesutvarkytų sričių. Elementarios vidinės vadybos įgūdžių stoka, tarpusavio santykių, komandinės dvasios ugdymo problemos, pasitikėjimo, iniciatyvos ir motyvacijos klausimai – visa tai ir yra lyderystės, kuriai dėl „administravimo“ ir „vadovavimo“ tiesiog kartais nebelineka laiko, sritys.

Naujai patobulinta lyderio ugdymo kurso metodologi-

ja įgyvendinama vadovaujantis nuostata, kad, norint save atrasti, reikia laiko ir naujos patirties. Programa parengta taip, kad leistų atsiskleisti kariūno vado vidiniams ištekliams. Ji seminarų, treniruočių, sportinių žaidimų, kelionių, susitikimų ir disputų metu suteikia išorinį stimulą patiems įvairiausiems potyriams, suburia bendraminčius ir sudaro palankias sąlygas savosios lyderystės gebėjimų paieškoms. Karininko (lyderio) ugdymo kursas plėtojamas keturiomis kryptimis:

1. Psichofizinis lavinimas. Tai komandiniai sportiniai žaidimai lauke arba sporto komplekse – treniruotės pagal parengtą tematiką: komandos dvasios ugdymas (I kurse), komandos narių tarpusavio pasitikėjimo stiprinimas (II kurse), lyderis ir komanda, bendro tikslo siekimas (III kurse). Praktinių užsiėmimų metu sudaromos ekstremalios sąlygos, modeliuojami lyderio ir grupės (komandos) veiksmai pagal įvairias situacijas. Kariūnai mokomi kurti, veiksmingai

burti komandą ir kryptingai siekti tikslo.

2. Susitikimai-diskusijos. Visi pritaro, kad vadovas visų pirma – autoritetas. Susitikimuose su kariūnais pristatomi (į juos kviečiami) įtakingiausi ir aktyviausi krašto apsaugos sistemos karininkai vadai, tarptautinėse misijose tarnavę kariai, civiliai, kurie yra pasiekę gerų vadovavimo rezultatų, tapę aktyviais kolektyvo, karinio vieneto vadovais. Tokie susitikimai-diskusijos padės kariūnams puoselėti karių vertybes, atpažinti lyderio savybes, ugdyti savo asmenines savybes ir įgūdžius ne tik mokymosi Karo akademijoje, bet ir tolesnės tarnybos metu.

3. Praktiniai ir teoriniai seminarai. Jie bus rengiami atsižvelgiant į Kariūnų tarybos, Garbės teismo, taktikos karininkų ir kariūnų vadų siūlymus, išsakytus įvairių susitikimų metu, remiantis kariūnų apklausų rezultatais. Seminarų temos parinktos atsižvelgiant į kiekvieno kurso specifiką: I kurso seminarų tema – kario vertybių ugdymas, II kurso – kariūno rengimas būsimai vado veiklai, III ir IV kurso – kariūno vado vadovavimo elgsena ir jos tobulinimas.

4. Pažintinės mokomosios išvykos. Kariūnai turi išmanyti tautinės savimonės ir valstybės tradicijų esmę, jausti valstybės ir kariuomenės lankytinų vietų, atmintinų dienų ir minėtinų datų svarbą. Išvykos organizuojamos visų kursų kariūnams vieną kartą per rudens ir pavasario semestrą. Vykstama konkrečiais maršrutais. Išvykų metu susiejamos Lietuvos istorijos, geografijos, kultūros, religijos ir karybos žinios. Pagal pažintinių mokomųjų išvykų tematiką siūlomi šie maršrutai: Vilniaus žymiausios istorinės valstybinės svarbos vietos ir miesto senieji gynybiniai įtvirtinimai (I sem.),

Brig. gen. Algis Vaičieliūnas (viduryje) po susitikimo su IV kurso kariūnais lyderio ugdymo pratybų metu

Nemėžis–Medininkai–Juozapinė, Aukštojo kalvos–N. Vilnios tremties memorialas (II sem.), Kauno pilis–Pieštė–Veliuona–Šimkaičių miškas (J. Žemaičio vadavietė)–Jurbarkas (III sem.), Bijotai–Medvėgalis–Šatrija–Kražiai–Ariogala (IV sem.), Trakai–Kernavė–Širvintos–Maišiagala (V sem.), Varėna–Ūta–Merkinė–Liškiava–Alytus–Punios šilas (VI sem.), Aukštadvaris–Jieznas–Punia–Birštonas–Prienai–Veiveriai–Pakuonis–Požėrai–Petrašiūnų kapinės (VII sem.), Giedraičiai–Dubingiai–Videniškis–Utena–Taurapilis–Ginučiai (VIII sem.). Išvykų vadovas – doc. dr. R. Batūra.

Plk. lt. Petras Milašius pabrėžia, kad ugdant jauną vadą vien pratybų neužtenka. Pasak jo, tai būtina, bet nepakankama sąlyga: „Pratybose kariūnai supažindinami su pagrindinėmis idėjomis, suvokia lyderystės svarbą: koks lyderio vaidmuo komandoje, kokios tam reikalingos savybės. Jų lyderystės samprata tampa brandesnė, kariūnai gali iš naujo įvertinti savo patirtį ir remdamiesi kitais požiūriais

analizuoti konkrečius atvejus. Tačiau pats vado ugdymo procesas dažniausiai vyksta Kariūnų batalione, būryje dirbant kasdienį darbą arba interaktyvioje aplinkoje. Paprastai, kad taptum vadu, reikia iš tiesų turėti tam tikros patirties, ypač įgytos situacijose, kuriose teko įveikti sunkumus ir imtis to, ko galbūt dar

nemoki gerai daryti. Sakoma, karžygiai išugdomi mūšio lauke, o kariūnų kuopa taip pat gali būti mūšio, kur gimsta lyderiai, laukas“.

Bazinių karininkų kursų viršininkas įsitikinęs, kad visų pirma lyderis turi įkvėpti žmones siekti bendro tikslo. Pasak jo, būti lyderiu išmokstama kasdien dirbant ir susiduriant su didesniais ar mažesniais iššūkiais. Tik sėdint seminaruose ar dalyvaujant pratybose tapti vadu, o juo labiau lyderiu, nepavyks. „Vis dėlto vado ugdymo pratybos labai naudingos kariūnams, kadangi jų metu sudedami visi akcentai, susidaromas sisteminiis požiūris į vadovavimą ir lyderiavimą, žmonių tarpusavio santykius. Ypač tai taikytina pirmosios grandies kariūnams vadams, kurie pirmą kartą susiduria su vadovavimo iššūkiais. Paprastai dauguma tiesioginių vadų iš tiesų pradeda labiau savimi pasitikėti, geriau suprasti savo, kaip lyderio, vaidmenį ir užduotis bei atsakomybę“.

Kariūnas A. Ševeliovas pažintinės mokomosios išvykos metu apžiūri Kauno kultūros ir istorijos paminklus

Misija Sibire

Kar. Alminas SINEVIČIUS

Sveiki, brangūs tautiečiai! Po šios vasaros man ir kar. Gretai Žiliūtei šis žodis įgijo naują reikšmę. Rašau šį straipsnį, nes jaučiu, kad turiu papasakoti jums visiems apie savo patirtus įspūdžius Sibiro platybėse, kur atsidūrėme padedant Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai, su kuria bendradarbiaujame iki šiol.

Šio straipsnio tikslas – supažindinti jus su mūsų ekspedicija. Ji prasidėjo liepos 3 d., kai iš Vilniaus į Maskvą pajudėjo traukinys. Rusijos sostinėje susipažinome su kažkada labai galinga imperija buvusia valstybe. Raudonojoje aikštėje viskas tiesiog spinduliuoja didybe ir pompastika! Fantastiška! Mes džiaugiamės, kad spėjome ten apsilankyti iki karo veiksmų Gruzijoje. Dabar jau nebūtų taip lengva gauti vizas... Vėliau kelionė lėktuvu ir 6 valandom besiskiriančios laiko juostos. Patikėkite, tai vargina. Kai keliavome atgal, mums para truko 30 valandų. Logiškai nesuprantamas dalykas tapo realybe.

Pagrindinis „Misija Sibiras“ 08“ ekspedicijos tikslas buvo kuo kruopščiau sutvarkyti tam tikrą skaičių lietuviškų kapinių, kuriose ilsisi į Sibirą ištremti Lietuvos piliečiai, amžino poilsio atgulę svetimoje žemėje. Šio tikslo mes ir siekėme kiekvieną kelionės minutę. Kartais, kai atėdavome į vietą, net nesuprasdavome, kas tai – miškas kapinėse ar kapinės miške. Tačiau kelionės dalyviai pateisino mūsų lūkesčius – visa komanda, taip pat ir „civilioikai“, nelaukdama raginimų, iš karto griebdavosi darbo! Nesvarbu, lydavo lietus ar kankindavo nuovargis, mūsų kompanija dirbdavo iš širdies! Pamiškės kapinės, apžėlusios,

apaugusios, apsamanojusios, pažymėtos nuostabiais, didingais kryžiais, virsdavo parkeliu, kur galėjo vaikščioti garbaus amžiaus senukai. Senukai, kurie dar atsimeina lietuvių darbštumą, nuoširdumą ir atvirumą. Apie tai mes girdėjome iš visų sutiktų žmonių.

Kelionės metu pasitaikė ir įvairių kuriozų. Rusija yra karinė valstybė, kurios vietos milicija persmelkta korupcijos. Net mums teko „garbė“, davus kyšį, iš komisariato ištraukti du ekspedicijos dalyvius. Tikrai, tai – savotiška atrakcija. Žmonės – patys pavojingiausi padarai Žemėje, be meškų, gyvačių ir kitų laukinių gyvūnų... Dar dabar atmintyje įstrigę, kaip vieną dieną girių glūdumoje ieškojome pasislėpusių kapinių. Ėjome miško takeliu ir staiga pastebėjome purve išpaustą didžiulį meškos pėdsaką, kurio ilgis siekė 2/3 kirvio koto. Tada išsigando net drąsiausieji, baigėsi visi juokeliai. Kad atbaidytume laukinius žvėris, ėmėme garsiai šūkauti. Vėliau pamatėme kapines, aplink kurias buvo daugybė stambių žvėrių išmindytų takų. Lietuvoje tai galėtų būti šernų, tačiau čia – tikrai meškų darbas. Žinoma, dabar tai prisiminęs, tik nusijuokiu, bet tada buvau labai rimtas...

Kasdien pamatydavome ką nors, kas mus šokiruodavo ir truputį priblokšdavo. Pavyzdžiui, kartą ryte buvo 30° C, o vakare, kai parbėgome į stovyklavietę, mus užklupo ledų kruša. Kai kurie ledukai buvo 2 cm skersmens ir didesni. Kitas ilgam

*Tvarkome lietuvių tremtinių kapines
Kar. Gretos Žiliūtės nuotrauka*

į atmintį įstrigęs dalykas – įspūdis, kad degtinė yra tapusi Rusijos kultūros dalimi. Provincija nusigėrusi „juodai“, nepilnamečiai geria, pensininkai geria, visi geria! Vairuotojai važinėja girti... Stebuklai – jie važiuoja lygiau nei eina!

Ir kuo tik mums neteko keliauti: traukiniu, lėktuvu, keltu, mikroautobusiukais, autobusais, valtimi, pėsčiomis, netgi važiuojome konteineryje (tokie konteineriai uostuose kranais kraunami į krovinius laivus). Teko važiuoti ir su vietiniu gruzinu, kuris lėkė 120 km/val. greičiu ir net nemirktelėjęs, nestabdydamas lenkė ant kelio ramiai žolę žiaumojančias palaidas karves, kurios atrodė laisvesnės už tenykščius gyventojus.

Sugrįžę supratome, kad tokios kelionės ir įspūdžių nenusipirksi už jokių pinigų. Tačiau svarbiausia – mes atlikome pareigą Tėvynei, Tautai ir Tėvams!

Straipsnio tęsinys. Pradžia 2008 m. 1-ajame (96) „Kariūno“ numeryje

Keli daugialypio Vilniaus dvasinio paveldo bruožai

Doc. dr. Nijolė JANULAITIENĖ, doc. dr. Bronius PUZINAVIČIUS

Įdomus pokalbis Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčioje

Kai su kariūnais atvykome į Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčią, esančią Pylimo gatvėje, mus pasitiko Bažnyčios generalinis superintendentas (vadovas) kunigas *Algimantas Kvedaravičius*. Įdomu buvo sužinoti, kad jis – buvęs fizikos profesorius, pirmųjų Lietuvos mikroelektronikos vadovėlių autorius, dirbęs dėstytoju Kornelio (JAV) universitete – prieš karą tarnavo Lietuvos kariuomenėje karo lakūnu, po to susidomėjo moksline veikla, dar vėliau, subrendus dvasiniam pašaukimui, savo gyvenimą skyrė kunigybei.

Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčia – vėlyvojo klasicizmo pastatas – vienanavė, stačiakampio plano, pastatyta 1830–1835 m. už buvusios miesto sienos, prie sovietų okupacijos metais sunaikintų Reformatų kapinių, anksčiau čia stovėjusios medinės bažnyčios vietoje. Pagrindinį bažnyčios fasadą puošia grakščių proporcijų šešių kolonų klasicistinis portikas, už jo esanti trikampė timpana – horeljefas „Kristus kalba miniai“. Ant frontono stovėjo trys Kazimiero Jelskio skulptūros, kurios buvo nugriautos sovietinės okupacijos metais. Tuo laikotarpiu ši bažnyčia buvo atimta iš tikinčiųjų ir paversta „Kronikos“ kino teatru. Vertingiausias bažnyčios interjero elementas – medinės kesoninės (su aštuonkam-

pėmis įdubomis) lubos, kurias puošia tapyti ornamentai. Išliko ir sienų tapybos fragmentų.

Arkivyskupas mums pasakojo, jog evangelikais reformatais (kalvinistais) Lietuvoje vadinami šveicariškosios reformacijos sekėjai. Šios protestantizmo šakos pradininku laikomas reformacijos veikėjas Jonas Kalvinas (1509–1564).

Reformatų doktrina daug kuo artima liuteronų doktrinai, bet turi kai kurių ypatumų. Evangelikų reformatų bažnyčia išsiskiria griežtu mokymu apie predestinaciją: Dievas esą iš anksto žmones apdovanojęs arba neapdovanojęs tikėjimo, kuris yra išganymo sąlyga, malone. Ji Dievo malonę laiko neatšaukiamu dalyku. Reformatų bažnyčioje garbinamas Kristus, bet nėra Marijos kulto, nors, žinoma, ji gerbiama. Iš dvasininkų ši Bažnyčia nereikalauja laikytis celibato, tikintieji neatlieka asmeninės išpažinties. O evangelikai liuteronai praktikuoja abi išpažinties formas – ir bendrąją, ir asmeninę. Arkivyskupas A. Kvedaravičius mums atskleidė įdomų faktą – pasirodo, popiežiaus Jono Pauliaus II motina buvo pakrikštyta Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčioje.

Lietuvoje evangelikų reformatų tikėjimas ėmė plisti XVI a. viduryje, t. y. kiek vėliau negu liuteronų. Kalvino sekėjų veikla itin suaktyvėjo XVI a. II pusėje. Reformacijos laikotarpiu tai buvo gausiausia protestantų bendruomenė. Daugiausia reformatų buvo Vilniuje, Kėdainiuose ir Biržuose.

Žymiausi Lietuvos evangelikai reformatai: Mikalojus Radvila Juodasis, Mikalojus Radvila Rudasis ir jų palikuoniai. Itin svarbus vaidmuo teko LDK kancleriui Mikalojui Radvilai Juodajam, kuris 1558 m. savo lėšomis Lietuvos Brastose įkūrė reformatų spaustuvę. Ten 1563 m. buvo

išspausdinta vadinamoji Brastos Biblija – Biblijos vertimas į lenkų kalbą. Kovodami su kontrreformacija ir dėl įtakos visuomenėje, evangelikai reformatai steigė mokyklas, leido ne tik lenkiškas, bet ir lietuviškas knygas, giesmynus, vertė į lietuvių kalbą Bibliją. Dalis jos 1660–1662 m. buvo išspausdinta Londone.

Iki Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje buvo apie 10 000 evangelikų reformatų tikėjimo išpažinėjų. Sovietinės okupacijos metais veikė penkios evangelikų reformatų bažnyčios. Atkūrus Nepriklausomybę, Lietuvos evangelikai reformatai tapo savarankiška tradicine religine organizacija. Šiuo metu veikia aštuonios evan-

gelikų reformatų bendruomenės. Dauguma jų išikūrusios buvusioje Radvilų valdose, vadinamojoje Biržų-Dubingių kunigaikštystėje, daugiausiai Biržų rajone, taip pat Vilniuje, Kėdainiuose, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose ir kitur. Šiuo metu yra apie 7 tūkst. tikinčiųjų. Šios Bažnyčios centras veikia Biržuose. 2007 m. gruodžio mėn. Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia minėjo I Sinodo (1557 m.), kartu ir Evangelikų reformatų bažnyčios, įkūrimo mūsų šalyje 450 metų jubiliejų.

Šūkis „Palaiminti tie, kurie klausosi Dievo Žodžio ir jo laikosi“ atspindi ypatingą šios Bažnyčios tikinčiųjų pagarbą Šventajam Raštui.

Kariūnus ir išvykos vadovę doc. Nijolę Janulaitienę pasitiko Bažnyčios generalinis superintendantas (vadovas) kunigas Algimantas Kvedaravičius (viduryje)

Lietuvos kariuomenės šventė Šiluvoje

Dr. Vytautas TININIS

Rugsėjo 9-ąją, ketvirtąją Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo 400 metų jubiliejaus dieną, Šiluvoje buvo švenčiama Lietuvos kariuomenės šventė. Pagrindinės Eucharistijos šventimo metu melstasi už Lietuvos karius, partizanus, savanorius, šaulius, prašyta Dievo globos Tėvynei.

Vidudienį didelėje, erdvioje aikštėje tarp Švč. Mergelės Marijos bazilikos ir Apsireiškimo koplyčios rikiavosi žmonės, pasipuošę karių uniformomis, tarnaujantys tam, kad būtų apginta Lietuvos laisvė ir jos idealai, dabar ar anksčiau savo jėgas aukoję dėl Tėvynės nepriklausomybės. Pagerbti Šiluvos Dievo Motinos ir dalyvauti jubiliejinėse pamaldose atvyko 150 vadų ir 500 eilinių karių. Čia buvo aukštų Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės Sausumos, Karinių jūrų ir oro, Krašto apsaugos savanorių pajėgų pareigūnų, generolų, seržantų, puskarininkių, eilinių karių, jaunųjų kadetų, Lietuvos karo akademijos kariūnų ir Puskarininkių mokyklos auklėtinių, laisvės kovotojų.

Prieš pamaldas krašto apsaugos ministras Juozas Olekas ir Lietuvos kariuomenės vadui atstovaujantis Gynybos štabo viršininkas flotilės admiras Kęstutis Macijauskas padėjo gėlių prie generolo Jono Žemaičio koplytstulpio bazilikos šventoriuje. Pirmąkart šv. Mišiose Šiluvoje asistavo karininkai (2008 m. Karo akademijos absolventai lt. Vaidotas Jasonas, lt. Simona Lukoševičiūtė, lt. Loreta Ka-

Akmuo, ant kurio 1608 m. pasirodė Švč. Mergelė Marija. Apsireiškimo koplyčia

Nuostabiai sutvarkyta Šiluvos aikštė, kurioje vyko pagrindinės iškilmės

valiauskaitė) ir puskarininkiai, giedoją Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“ ir Vilniaus įgulų karininkų ramovės vyrų choras „Aidas“, groja Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų orkestras. Prieš ganytojišką palaiminimą padėkos žodį už šv. Mišių auką taręs krašto apsaugos ministras J. Olekas sakė tikintis, jog į Šiluvą, kur susirinko visos kartos ir atsinešė savo skirtingas istorines patirtis, visus atvedė tikėjimas, nes be jo ir stipriausias karys yra silpnas.

Per metus Šiluvos miestelio centras neatpažįstamai pasikeitė: nuostabiai sutvarkyta jo pagrindinė aikštė, paklotas akmeninis grindinys, pasodinta medelių ir dekoratyvinių krūmų, atsirado žaliųjų vejų, ažuolinių suolų, naujų žibintų su spalvingomis gėlėmis ir garsiakalbiais. Čia 15 metų sukakčiai, kai Šiluvoje lankėsi popiežius Jonas Paulius II (1993 m. rugsėjo 7 d.), paminėti pastatyta originali jo skulptūra. Paminklo autorius – pasaulyje žinomas Lenkijos skulptorius

prof. Czesławas Dzwigajus. Priešais baziliką atidengta Krokuvoje nulieta Švč. Mergelės Marijos skulptūra. Dešinėje aikštės pusėje (kuria ėjo Rožinio maldos procesijos dalyviai į Apsireiškimo koplyčią) pastatyti penki Šviesos slėpinių koplystulpiai (2001 m. Rožinio maldai paskirti pasiūlė popiežius Jonas Paulius II), nukalti iš akmens, su bronziniais bareljefais (autorius – Erikas Daugulis).

Svečiai Šiluvos gatvėse veikiančioje mugėje galėjo išgyti religinės literatūros, jubiliejinių suvenyrų, liaudies meistrų dirbinių. Su Šiluvos istorija ir jos sakraliniais paminklais supažindino Vilniaus regiono vyresnysis kapelionas, dirbantis Karo akademijoje, mjr. Remigijus Butkevičius.

Grįždama namo Karo akademijos delegacija apsilankė Tytuvėnuose, buvusiam bernardinų vienuolyne ir Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje – viename garsiausių XVII–XVIII a. Lietuvos ir Šiaurės rytų Europos barokinių ansamblių.

Po Šiluvos lankytasi Tytuvėnuose. Akademijos karo kapelionas mjr. Remigijus Butkevičius (centre) – šių išvykų organizatorius ir vadovas

Plačiau apie Šiluvos atlaidus žr. fotoreportažą 20–21 p.

Krokuvoje nulieta Švč. Mergelės Marijos bronzinė skulptūra

Šiame reportaže pateikiami keletu pirmakursių įspūdžiai iš Ruklos, Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko, kur per 8 savaites jie turėjo išeiti bazinį kario kursą.

Sustiprėjau fiziškai ir psichologiškai

Kar. Paulius DAMIJONAITIS

Į Karo akademiją įstojau tikrai labai gerai apsvarstęs visus „plusus“ ir „minusus“. Mano nuomone, Lietuvos karo akademija skirta žmonėms, kurie apsisprendė šiandien daug paaukoti dėl ateities. Man tai – antroji aukštoji mokykla, kurią noriu baigti. BKK galiu apibūdinti kaip mažą pirmąjį nedrąsų žingsnelį kario gyvenime, nes iki šiol su karyba neturėjau nieko bendra.

Iš civilinio gyvenimo staiga persiorientuoti į karinį iš tiesų nelengva. Tačiau aš buvau pasiryžęs išgyventi bet ką, todėl šis BKK nebuvo kupina ašarų tragedija. Taip, akimirky, kai buvo sunku, tikrai teko išgyventi, tačiau „energijos variklis“, mintis, kad vėliau bus lengviau, labai padeda ir gelbsti sunkiose situacijose. Sunku miškuose, kai trūksta miego, kai esi labai pavargęs, kai sunki kuprinė ant pečių, drėgni ir purvini drabužiai, tačiau visa tai sėkmingai ištvėriau ir jau daug ko išmokau. Dėl to esu labai patenkintas, nes daugeliu atvejų nugalėjau save ir išėjau tikrą vyriškumo mokyklą. Sustiprėjau fiziškai ir psichologiškai. Tikiu, kad to man reikės gyvenime.

Kariūnai pajuto tikro kariško gyvenimo skonį

Kar. Povilas VOSYLIUS

Lietuvos karo akademija su-

sidomėjau 11-oje klasėje. LKA vadovas kėlė man pagarbą, todėl pildydamas stojimo pažymą įrašiau vienintelį Karo akademijos pavadinimą. Atsitiko taip, kad man pasisekė – buvau atrinktas į nedidelį žmonių, kurie 2008 m. liepos 28 d. pradėjo savo ilgą ir nelengvą kelią siekdami karininko vardo, būrį.

Tos 8 savaitės Jonušo Radvilos mokomajame pulke prabėgo tarsi viena diena – tiek per šį laikotarpį buvo nuotykių, įvykių. Bazinį kario kursą galėčiau vertinti teigiamai. Jo metu buvo suteikta nemažai gana geros kokybės žinių, kurių įgijęs kariūnas turės pradinį pagrindą ir galės tobulėti. Manau, BKK tikslas buvo pasiektas, kariūnai pajuto tikro kariško gyvenimo skonį, patyrė ir vargo, ir džiaugsmo, sugebėjo nugalėti save. Aš tikiu, kad šis kursas dar ilgai išliks mano atmintyje ir jį prisiminus kils daug teigiamų emocijų.

Kario duonos nebuvo ragavęs

Kar. Marius LASAVIČIUS

Pirmąkart apie LKA sužinojau prieš keletą metų, tačiau noras savo ateitį sieti būtent su Akademija kilo ne iš karto. Tikriausiai taip nutiko dėl to, kad žinios apie šią mokymo įstaigą nebuvo konkrečios arba paprasčiausiai jų trūko. Situacija pasikeitė, kai į mokyklą, kurioje mokiausi, atvyko Karo akademijos atstovai, turintys supažindinti moksleivius su jos veikla. Tuomet ir susidomėjau LKA ir nusprendžiau joje studijuoti.

Esame pirmoji kariūnų laida, kurios bazinis kario kursas vyko Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke. Didelių problemų nekilė, mokymo procesas vyko gana sklandžiai, vadai stengėsi deramai mumis pasirūpinti ir, drįstu teigti, tai jiems neblogai sekėsi. Vienintelė problema, į kurią atkreipiau dėmesį, yra tai, kad BKK pernelyg įtemptas: kasdien vyksta daug įvairių užsiėmimų, todėl įsisavinti, išmokti visą dėtomą medžiagą praktiškai neįmanoma.

Man pačiam pirmosiomis dienomis buvo tikrai nelengva. Reikėjo priprasti prie visiškai naujos tvarkos, nes nieko bendra su kariuomene ir jos veikla prieš bazinį kario kursą neturėjau, kario duonos nebuvo ragavęs, tačiau vis dėlto pavyko prisitaikyti, ir tuo esu labai patenkintas.

Man tai buvo žinių atnaujinimo kursai

Kar. Andrius VOLKOVAS

Prieš studijas Karo akademijoje tarnavau Oro gynybos batalione. Kario gyvenimas man patiko, todėl ir sumaniau tęsti tarnybą. Iki demobilizacijos buvo likusios 13 dienų... Tuo metu, suprantama, jaučiausi esąs patyręs karys: atsipalaidavęs, vadams ranką spaudžiu... Tačiau atėjo laikas vykti į Mokomąjį pulką. Ir vėl viskas iš naujo: vadų riksmas, vaikymas. Atėjau viena savaitė vėliau nei kiti, nes tik tada išleido iš privalomosios tarnybos. Atėjau ramus, savimi pasitikintis. O man vienas ser-

žantas ir sako: „Ei, tu, kietuo-
li, tuoj būsi sutvarkytas! Naujas
esi, stok į rikiuotės galą, išmoksi
žygiuoti.“ Buvo nemalonu, bet
pripratau. Aišku, vadams kilo
klausimas, ar esu kur tarnavęs.
Vėliau psichologinis spaudimas
mažėjo. Dienos bėgo labai grei-
tai, laisvo laiko būdavo tik sa-
vaitgaliais. Pagal kurso progra-
mą beveik viską žinojau. Tad,
galima sakyti, man tai buvo ži-
nių atnaujinimo kursai.

Darosi liūdna, kad reikės palikti Mokomąjį pulką

Kar. Simona JONUŠAITĖ

Kiekvienam žmogui keisti
aplinką be galo sunku. Atėjusi
į Karo akademiją supratau, kad
tai – tiesa. Būtent čia prasidėjo
naujas mano gyvenimo etapas.
Mintis stoti į LKA, kad ir kaip
būtų keista, šovė mano mamai.
Būtent ji ir paskatino mane čia
studijuoti. Kai pradėjau domėtis
Karo akademija, o tai buvo prieš
dvejus metus, ji mane ėmė ža-
vėti: sudomino kitoks, nei visų
civilijų, gyvenimas savo užda-
rumu, tvarka. Negaliu neigti ir
to, kad pasirinkto fakulteto pro-
grama man pasirodė tinkamia-
sia savo gebėjimams atskleisti ir
pritaikyti.

Pradžią, kaip ir kiekvienam,
buvo sunki, o po to tai tampa
kasdienybe, kol galų gale pra-
dedi galvoti, kad tau to reikia ir
kitokio gyvenimo nenorėtum.
Kadangi esu panelė, man sun-
kiausia – žygiai į miškus. Daug
fizinio darbo, dar daugiau – psi-
chologinio spaudimo, kuris už-
grūdina žmogų ir netgi padeda
suvokti, ko čia atėjai ir ko nori iš
gyvenimo.

Laisvalaikio beveik nelieka,
nes BKK dienotvarkė be galo su-

*Karo akademijos viršininkas brg. gen. Edvardas Mažeikis ir Mokymo ir doktrinų
valdybos vadas plk. Jurgis Norgėla su Akademijos absolventėmis Mokomajame
pulke*

spaušta. Tik savaitgaliais turim
šiek tiek laisvo lako. Gal ir gerai
– esame užimti ir dienos grei-
tai prabėga, kita vertus – blogai,
nes neužtenka laiko teorinėms
žinioms įsisavinti. Mano būrio
vadas – buvęs LKA kariūnas,
dabar jau vyr. ltn. R. Balius – ne
tik puikus mokytojas, griežtas
vadovas, bet ir žmogus, kuris
moka padrąsinti, pakelti nuotai-
ką. Kursai jau baigiasi, liko tik 4
dienos. Tiktai liūdna, kad reikės
palikti Mokomąjį pulką, bet juk
mes turime ir kitą tikslą – studij-
jas LKA.

Buvo visko: ir ašarų, ir silpnumo akimirku

Kar. Eglė STANKEVIČIŪTĖ

Jau septintą savaitę leidžiu
Rukloje, Mokomajame pulke,
miškuose, atskirta nuo civilinio
pasaulio. Tačiau dėl to nėra trupu-
čio nesiskundžiu. Žinoma, pir-
mosiomis dienomis buvo šiek
tiek keista ir sunku: dienotvarkė,

laiko ir miego trūkumas, nuolat
pakelti vadų balsai. Bet žinojau,
kur einu, ko reikia tikėtis. Mano
nuomonė apie BKK – visapusiškai
teigiama. Nežinau, ar dėl to, kad
esu optimistė ir visose situacijose
sugebu įžvelgti kažką gero, ar dėl
to, kad kursas tikrai vykęs. Buvo
visko: ašarų, silpnumo akimirku,
kai jau atrodo, kad tikrai esi ne
savo „vėžėse“ ir norisi viską mes-
ti, tačiau, kaip sako būrio vadas,
„niekas nežino savo galimybių
ribų ir nieko nėra neįmanomo.“
Taigi belieka nugalėti save, nes,
kai įvykđai užduotį, savimi tik
didžiuojiesi ir pasijuoki iš to, kas
atrodė neįveikiama. Tarpusavy-
je dar nesame „apsišlifavę“, kyla
daug nesutarimų tarp būrių net
ten, kur to neturėtų būti. Santy-
kiai tarp vaikinių ir merginų taip
pat įtempti: kai kurie tik ir laukia,
kol panelė paluš, ir džiaugiasi, jei
tai įvyksta. Nemalonu, kad vaiki-
nai pastebi, kas tau sunku, ir ilgai
dėl to priekaištuoja, tačiau tai, ką
darai geriau už juos, lieka nepa-
stebėta. Žinoma, ne visi vaikinai
tokie. Dauguma palaiko, supran-
ta ir paguodžia.

Svarbiausia, manau, yra moralinės nuostatos, o mūsų būrio vadas vyr. ltn. R. Balius tikrai sugeba jas sustiprinti. Visas būrys jam ir skyriaus vadams esame dėkingi už griežtumą (kur to reikėjo), humanizmą, palaikymą ir supratimą mums žengiant pirmuosius žingsnius tolesnės karjeros keliu.

Mes – aviatoriai

Kar. Karolis JASAS

Mes, aviatoriai, į Lietuvos karo akademiją atvykome rugpjūčio 4 dieną. Vos išengę pro vartus sutrikome, nes patekome į visai naują, nepažįstamą pasaulį, kuris turėjo tapti naujaisiais mūsų namais.

Pirmosios dienos buvo pačios sunkiausios, nes pirmą kartą susidūrėme su griežta tvarka, kurios iš mūsų reikalavo vadai. Tačiau mes buvome pasiryžę pasiekti savo užsibrėžtą tikslą – tapti tikrais kariūnais. Nors pirmosios dienos buvo įtemptos, po savaitės ėmėme apsiprasti.

Daugiausia išpūdžių patyrėme per šaudymo ir ginkluotės paskaitas, nes tai mums buvo nauja ir neįprasta. Karininko lyderio ugdymo užsiėmimai taip pat visiems

paliko didžiulį išpūdį, nes nugalėjome kai kurias savo baimes.

Taigi bazinis kario kursas buvo įveiktas ganėtinai sklandžiai. Jo metu išmokome daug naujų dalykų, kurie leido mums suprasti, kur patekome ir kuo ateityje tapsime.

Gyvenimo būdas, kuris mus traukia ir žavi

Kar. Jolita ANDRIJAUSKAITĖ

Vos išengęs pro Karo akademijos vartus pasijunti kažkoks kitoks: tarsi viskas, kas tave anksčiau supo, staiga pasikeitė, tapo nauja. Bazinį kursą, kuris truko keturias savaites, mes, aviatoriai, praleidome Akademijoje. Klausėmės pagrindinių studijų dalykų: topografijos, ginkluotės ir šaudybos, ryšių, pirmosios medicinos pagalbos, karo inžinerijos, taktikos, vado, lyderio ugdymo, fizinio rengimo – paskaitų. Visos jos savaip sudomino, apie daugelį dalykų išgirdome pirmą kartą, tad turėjome galimybę praplėsti savo akiratį, pasisemti žinių, kurios mums bus reikalingos ateityje. Kai kada teko pavaka-

roti iki vidunakčio, nes norėjosi kuo geriau įsisavinti visą informaciją ir atsiskaitant nenuvilti dėstytojų. Asmeniškai man didžiausią išpūdį paliko karininko lyderio ugdymo paskaitos, kurių metu vyko psichologinis ir fizinis rengimas. Kiekvienas iš mūsų įstengėme nugalėti save ir ėjome basomis per sudaužytus stiklus, užlipome ant sukaltų vinių. Tai buvo visai nauja patirtis, po to jautėmės kažkiek kitokie. Taip pat mokėmės rikiuotės pagrindų, dirbti su radijo stotimis, suteikti pirmąją medicinos pagalbą sužeistajam, savigynos elementų, dalyvavome orientavimosi pratybose, per kurias įsitikinome, kad mokame veikti kaip komanda, šaudymo pratybose lazeriniame tire. Pradėjome gyventi pagal kariūnų dienotvarkę, kai viskas suplanuota minučių tikslumu.

Pirmosiomis dienomis buvo sunkoka visur spėti laiku, bet greitai apsipratome ir tai tapo natūraliu dalyku. Galiausiai supratome, kad būti kariūnu – tai rinktis naują gyvenimo būdą, kuris mus traukia ir žavi.

Lietuvos kariuomenės šventė Šiluvoje

Apsireiškimo koplyčia

*Popiežius Jonas Paulius II.
Skulptorius prof. Czesławas Dzwigajus 2008 m.*

Apsireiškimo koplyčios viduje

Vienas iš penkių Šviesos slėpinių koplytstulpių su bronzos bareljefais. Autorius Erikas Daugulis

Šventinė kariūnų rikiuotė Šiluvoje

Lietuvos valdovai Jogaila ir Vytautas Karyba ir diplomatija XIV a. pabaigoje

Doc. dr. Romas BATŪRA

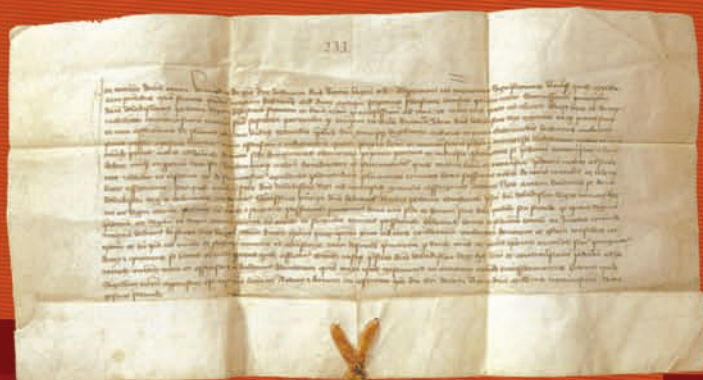

Jogaila. Triptiko fragmentas. 1475–1480 m.
Vavelio katedra, Krokuvą

Vytautas. Dailininkas Jonas Mackevičius

XIV a. Lietuvos valdovai – Gedimino sūnūs Algirdas ir Kęstutis – savo įpėdiniams didžiųjų kunigaikščių soste, kaip rašoma Lietuvos metraštyje, paskyrė Jogailą ir Vytautą, kurie „jų tėvams dar gyviems esant buvo labai susidraugavę“. Vėliau, po didžiojo kunigaikščio Algirdo mirties (1377 m.), jo įpėdiniu likus Jogailai, ieškant naujų kelių tarptautiniams santykiams plėtoti tarp Jogailos ir Trakų kunigaikščio Kęstučio padidėjo įtampa. Tuo siekė pasinaudoti Kryžiuočių ordinas. Šiam kišantis ginčly, vidaus kovose žuvo Kęstutis (1382 m.). Vytauto kova dėl tėviškės valdymo vyko permainingai.

Astravos sutartis. 1392 m.
Vytautas prisiekė karaliui Jogailai

1383 m. vėl atsinaujinęs karas su Ordinu vertė Jogailą ieškoti sąjungininkų. Maskvos sąjunga buvo ne tokia priimtina. Galimybė sudaryti dviejų valstybių frontą prieš Ordiną atsirado lenkams pasiūlius Jogailai priimti Romos tikėjimą, vesti naująją jų karalienę Jadvygą ir tapti Lenkijos karaliumi (taip gelbstint Lenkiją nuo vasaliteto Vengrijai). Jau 1384 m. spalį Jogailos pasiuntiniai dalyvavo Jadvygos karūnavimo ceremonijoje Krokovoje. 1385 m. pradžioje oficiali Jogailos pasiuntinių delegacija atvyko į Krokuvą ir Būdą (pas našlę Elžbietą, nes Jadvyga buvo mirusio Vengrijos karaliaus Liudviko dukra). Susitarimas, kuriam pritarė ir Vytautas, vėliau buvo patvirtinta Krėvos sutartimi (1385 m. rugpjūčio 14 d.).

Lietuvos valdovas Jogaila Liublino seime 1386 m. vasario 2 d. buvo išrinktas Lenkijos karaliumi. Vasario 15-ąją Krokovoje jis priėmė krikštą, 18-ąją buvo sutuoktas su Jadvyga, o kovo 4 d. karūnuotas.

Jogaila, 1387 m. pradžioje atvykęs į Vilnių, pakrikštijo Lietuvą. Romos katalikų religija tapo valstybine. 1389 m. balandžio 19 d. popiežius Urbonas VI Lietuvą oficialiai pripažino katalikišku kraštu. Ordinas patyrė ideologinę smūgį, bet agresyvias užmačias ir toliau puoselėjo.

Vytautas, valdydamas dalį tėviškės, tarnavo Jogailai, tačiau Trakų neatgavo. Stojęs į sunkią kovą už savo teises su Jogailos vietininku Skirgaila, jis sulaukė didelio gyventojų, ypač žemaičių kilmingųjų, pritarimo. Remdamasis Ordino karine pagalba ir už Maskvos didžiojo kunigaikščio Vasilijaus 1390 m. išleidęs dukrą Sofiją, jis vidaus karo metu sustiprino savo pozicijas. Jogailos pastangos vienvaldiškai valdyti Lietuvą (per savo brolių) ir Lenkiją nepasiteisino.

Jis buvo priverstas valdyti Lietuvą pavesti įtakingajam Vytautui. 1392 m. rugpjūčio 5 d. Astravo taikos sutartimi Vytautas, tuo metu jau Trakų ir Lucko kunigaikštis, buvo paskelbtas „Lietuvos žemės valdytoju“. Vėliau, gavęs ir didžiojo Lietuvos kunigaikščio titulą, ir toliau dirbdamas šalies labui tapo žymiausiu Lietuvos valdovu, jos karinės ir politinės galios kūrėju. Nuo Astravo sutarties per tris su puse dešimtmečio Vytautas ir Jogaila, sekdami tėvų pavyzdžiu, karinėje ir diplomatinėje srityje veikė bendrai.

Ordino puolimai. Vilniaus gynyba 1394 m.

Lietuvos gynybinis karas su Kryžiuočių ordino agresija tęsėsi 250 metų. 1393 m. sausį kryžiuočiai, kuriems talkino olandai ir prancūzai, puolė ir paėmė Gardino pilį. Dalį belaisvių, kurių daug buvo paimta, nužudė. Vytauto atstatytą pilį tais pačiais metais Ordino pajėgos vėl sugriovė. Kita kryptimi buvo niokojama Žemaitija, Raseinių ir kitos apylinkės.

1394 m. pradžioje didelės Ordino pajėgos, talkinant prancūzams, vokiečiams ir anglams, vėl puolė Lietuvą. Gynėjai traukėsi, sudeginę Naugarduką, Lydą ir Merkinę. Buvo pasiekti Šalčininkai, pietuose, prie Pietų Bugo, puolamas Drogičinas, Žemaitijoje – Raseinių žemė. Bet priešas turėjo trauktis, sužinojęs, kad Vytautas su kariuomene žygiuoja Jurgenburgo link. Mažesnės apimties kovos su Ordino plėšikautojais iš Įsručio vyko Kirsnos, Šešupės regione.

1394 m. liepos–spalio mėnesiais magistras surengė didelį žygį. Kryžiuočiai siekė atstatyti

Ritersverderio pilį prie Nemuno ir pulti Vilnių. Dalyvavo ir talkininkai iš Vokietijos, prancūzai šauliai iš Burgundijos. Iš Karaliaučiaus į Labguvą, iš kur plaukta laivais per Kuršių marias, Giliją ir Nemuną, traukiantį priešą ties Šešupe pastebėjo žemaičiai ir davė žinią Vytautui. Išsilaipinta Rittersverderyje (žemiau Neries žiočių). Čia priešą pasitiko Vytautas su didele, gerai ginkluota kariuomene, kurioje buvo 15 000 raitelių. Vytauto kariai apšaudė bombardomis magistro, maršalo ir kitų karių palapines. Kryžiuočiai atsakė piksidų (patrankų) ugnimi, vyko atkakli kova. Palikę pilies statytojus, kryžiuočiai patraukė link Vilniaus.

Vytautas su savo kariais siekė užkirsti priešui kelią į Lietuvos gilumą. Jis su žemaičiais įsitvirtino miške, apsitvėręs nukirstais medžiais, 8 užtvaramis iš sugriozdintų šakų ir ažuolų kamienų, turėjo bombardų ir daug sviedinių. Ordino kariuomenė įtvirtinimus apėjo verždamasi per dykrą, pro Paparčius Vilniaus link.

Apgulus Vilniaus pilį nukentėjo kai kurie prancūzai su šarvuotais žirgais, kuriuos, kaip ir kryžiuočius, pervėrė gynėjų strėlės. Lekiant strėlėms vyko abipusė kova. Ordino pajėgos perėjo Vilnios upę ir apsistojo už pilies. Gynėjai išsiveržė ir „senosios pilies (Kreivosios, sunaikintos 1390 m.) vietoje, ant kalno, puolė priešą, bet atkakloje kovoje Genewelio (Burgundijos ar Šveicarijos) šaulių buvo priversti „trauktis nuo kalno į pilį“. Tuomet šauliai „užėmė kalną, <...> pastatė priedangas, bombardas <...>, iš kurių tankiai apšaudė pilį“ (Aukštutinę).

Vyko atkaklios kovos prie apgultų Vilniaus pilių ir apylinkėse, kur kryžiuočiai susidūrė su Vytauto pajėgomis – dviem daliniais abiejose pelkės pusė-

se: „viename buvo žemaičiai su rusais, kitame – Vytautas su savaisiais“. Mūšyje (jį galbūt mena Kryžiuokų ežero pavadinimas) žuvo „500 ginkluotų vyrų, buvusių su Vytauto vėliava“. LDK pajėgos pasitraukė, o 7 kryžiuočių vėliavos grįžo prie Vilniaus, kur toliau vyko kova.

Naktį 400 gynėjų iš pilies (Aukštutinės) nusileido žemyn, ketindami pagrobtį šaulius ir jų piksidas, bet priešas tai pastebėjo. Kautasi naktį.

Atvykus Livonijos magistrui su pajėgomis, devintą dieną priešas išsidėstė prie Žemutinės pilies. Lietuviai gynėsi svaiddami akmenis, strėles. Livonijos magistras įrengė stovyklą prie Neries, žemiau pilies, pastatė du tiltus, per kuriuos kasdien jodavo grobio.

Kryžiuočių magistro nurodymu buvo pastatyta priedanga ir 10 piksidų, iš kurių „šaudė dieną naktį, kol sunaikino lietuvių kailius, kuriais jie apdėdavo tiltą“ į Žemutinę pilį. Nuvertus tiltus, lietuviai stiprino vartus. Vietoj sviedinių sudaužyto ir į vandenį nugriuvusio bokšto gynėjai iš naujo pastatė medinį, bet ir šis buvo sugriautas. Nemažai karių žuvo nuo akmeninių sviedinių. Pilėnai patys padegė medinį statinį ir bokštą, kad galėtų organizuoti atvirąją gynybą.

Kryžiuočiai dabar nukreipė piksidas į pilies sienų mūrą, kurį šūviai pavojingai aižė. Taip buvo sugriauti mažesnis ir „žemiau esantis“ bokštai, o prieš stovykloje sudegė daug šakomis dengtų palapinių ir žmonių. Daugiausia nuostolių patyrė flandrai ir prancūzai.

Nors priešas kasdien statė naujas priedangas ir bokštelius, šie „magistrui su bombardomis maža teatnešė naudos“. Net norėta nukreipti vandenį (Vilnios) toliau nuo gynybinių sienų, iškasus naujus griovius, bet nuo gy-

nėjų ugnies nukentėjo daugelis tą darbą dirbusiųjų, ir šios užmačios nebuvo įgyvendintos.

Po dvidešimties apgulos dienų Livonijos magistro pajėgos nuo Vilniaus pasitraukė. Po to iš stovyklos traukėsi ir magistro kariai, sutarus su Vytautu, kad „karaliaus rūmai“ (lot. *curia regis*) nuo šiol nebus deginami.

Priešai traukėsi. Praėję Trakus sužinojo, kad Vytautas įsakęs užkirsti jiems kelią prie užtvartų, o pats ketinąs vyti iš užnugario. Tad besitraukiantys kryžiuočiai buvo spaudžiami iš visų pusių: vienoje pusėje žemaičiai 250 jų nukovė. Toliau žygiuodami prancūzai ir kryžiuočiai prasiveržė pro užtvartą, „stipresnę už visas, kurias kada nors matė“ (kronikininkas Vygandas), buvo išardyta „daug vėžimų“. Tarp Rumšiškių ir Kauno vieni persikėlė per Nemuną, o kita pajėgų dalis ir magistras netoli Senojo Kauno – per Nerį. Toliau plaukė Nemunu žemyn, žygiavo pakrante, o nuo Šešupės pasuko link Prūsijos per dykrą, kur kryžiuočių avangardui dar teko gintis nuo persekiotojų. Taip Vytautui pavyko atremti šį vieną pavojingiausių Lietuvos ir Vilniaus puolimų.

Ir toliau kautasi Livonijos ir Prūsijos paribiuose. 1395 m. su kryžiuočiais prasidėjo diplomatiniai pasitarimai, bet Ordinas bijojo vieningos Vytauto ir Jogailos politikos, siekė ją suardyti ir užgrobti Žemaitiją, šmeižė Lietuvą tarptautinėje arenoje. Tačiau Vytauto žygiai rusų žemėse ir tvirtos pozicijos Rytuose vertė ir Vokietijos imperatorių ieškoti Lietuvos ir Lenkijos paramos prieš Rytų grėsmę, visų pirma turkus, todėl kartais tramdė agresyvias Ordino tendencijas. Įvykiai pietryčiuose leido Lietuvai veikti plačiai tarptautiniu mastu.

Turkų agresijos pradžia ir Lietuva

Nuo XIV a. pirmos pusės turkai, palaipsniui susipažinę su Balkanais, 1354 m. pradėjo užkariauti europinį Dardanelų krantą. Sultonas Muradas I užkariavo Adrianopolį (1362 m.), Kosovo lauke 1389 m. sumušė Serbijos, Bosnijos kariuomenę, palaikomą albanų, bulgarų ir valachų dalinių. XIV a. paskutiniame dešimtmetyje jie galutinai nukariavo Bulgariją.

Moldavijoje dar 1374 m. valdė vienas iš Lietuvos Gediminaičių – Jurgis Karijotaitis (Podolės valdytojas), lietuviai ten kovojo su totoriais. Kai Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila tapo ir Lenkijos karaliumi, 1387 m. rugsėjo 26 d. Moldavijos valdovas pripažino Jogailos valdžią ir tapo jo vasalu.

Moldavų ir valachų pasienyje ribojosi turkų ir Lietuvos–Lenkijos valstybės įtakos sritys. Lietuva ir Lenkija patyrė turkų grėsmę, tarptautinės bendruomenės nuomone, šios šalys, sprendžiant su turkais susijusias problemas, buvo laikomos svarbiu veiksmu.

Dar 1388 m. popiežiaus bulėje minima, kad Jogaila rengėsi žygiui „prieš Turkus, Totorius“. Tai, matyt, buvo susiję su popiežiaus kuriamą krikščionių lyga.

Jog LDK tarptautinis vaidmuo tapo svarbesnis, liudija ir tai, kad Konstantinoliui ginti nuo turkų kryžiaus žygio ideologas Pilypas de Meziere iš Pikardijos 1389 m. pasiūlė visuotinio puolimo prieš turkus projektą, krikščioniškoms šalims galintį užtikrinti pergalę ir taiką, į kurią turėjo būti įtraukta ir Lietuva. Žygio dalyvių priešakyje turėjo stoti Prancūzijos valdovas, o saracėnus atakuoti 4 galingos kariuomenės. 1-ąją kariuomenę turėjo sudaryti „Lietuvos karaliaus“ Jogailos (minimas ir jo

vietininkas Vytautas) pajėgos, taip pat kryžininkai, kurie tik prie Konstantinopolio susijungtų su imperatoriaus vadovaujama kariuomene.

1396 m. prieš turkus buvo surengtas kryžiaus žygis, kuriam vadovavo Vengrijos karalius Zigmantas iš Liuksemburgų giminės (imperatoriaus Karolio IV sūnus). Jame dalyvavo vengrų, prancūzų, vokiečių, anglų, čekų, lenkų, kryžiuočių ir kitų kraštų riteriai. Kryžininkai dešiniajame Dunojaus krante prie Nikopolio (dab. Bulgarijoje) rugsėjo 25 d. buvo sutriuškinti. Turkams kelias į Vakarus tapo atviras. Siaubas apėmė Europą. Turkai ėmė veržtis į Vengriją, užėmė Valachiją, šiaurės rytuose ėjo jos ir Moldavijos (turkų vasalės nuo 1395 m. gegužės) siena.

Po tarptautinių pajėgų pralaimėjimo prie Nikopolio kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Burgundijoje, Jogaila buvo laikomas įtakingu asmeniu sprendžiant su turkais susijusius reikalus, buvo ieškoma jo globos vaduojant, išperkant turkų paimitus belaisvius. Dėl to ir Kryžiuočių ordino didysis magistras kreipėsi į Vytautą.

Tačiau Vakarų šalyse, matyt, dėl Ordino politikos, susijusios su turkais, vyravo antilietuviškos tendencijos, prasimanymai. Prancūzijoje ir Italijoje pasigirdo gandų, kad lietuviai kartu su pagonimis prūsais kovojo prieš krikščionis saracėnų pusėje. Panašiai kronikininkai aprašė ir mūsų su turkais prie Nikopolio, pažymėdami, kad tarp „saracėnų“ buvo ir turkus palaikančių lietuvių. Ši teorija rodo, kuo lietuvius tuo metu laikė Vakarų riteriškoji aplinka. Lietuvos krikštaitas iš pradžių neturėjo įtakos tradiciniam požiūriui į lietuvius. Tai lėmė ir Ordino propaganda, ir sena „kovos prieš saracėnus Lietuvoje“ praktika.

Nevisiškai aiškūs kai kurie duomenys apie Jogailos ryšius su turkais, kurie buvo palaikomi kovojant su Vengrijos Zigmantu (ar jie priskirtini XIV a. pabaigai, ar XV a. 2-ajam dešimtmečiui). Faktas, kad Vladas Valachijoje laikėsi padedant turkams ir 1396 m. gegužės 28 d. davė Jogailos vasalo priesaiką, leidžia manyti, kad Jogaila ir sultonas Bajazitas 1395–1396 m. galėjo būti sudarę kokią nors sutartį.

Mirčos dokumentas Jogailai, kuriame kalbama apie santykius su turkais, kad Jogaila pas turkus siuntė pasiuntinius, siekdamas sudaryti sąjungą prieš Vengrijos karalių, greičiausiai gali būti datuojamas 1394 m.

Atrodo, kad kovų su turkais metu Jogaila nerėmė Zigmanto. Matyt, jis su turkais palaikė tam tikrus santykius, kurie buvo nukreipti prieš Zigmantą, prieš Vengrijos ir Kryžiuočių ordino bendradarbiavimą, kurį bet kada galėjo remti Vakarų šalys.

Bet kuriuo atveju turkų grėsmė, t. y. turkų klausimas, buvo svarbus veiksnys pereinant Lietuvos Vytauto ir Jogailos vyriausybės prie naujo politinių ir karinių santykių su Aukso orda pietryčiuose etapo XIV a. pabaigoje, kai tam susiklostė palankios sąlygos.

Santykių su Aukso orda aktualumas XIV a. pabaigoje

1391 m. Aukso ordos chanas Tochtamyšas Pavolgyje buvo sumuštas galingo Rytų valdovo Timūro, bet 1393 m. po kovos jis atkūrė savo valdžią Ordoje. Vedamos derybos su Lietuva, atkuriami santykiai su arabiškuoju Egiptu. Aukso ordos pasiuntiniai Damaske (1394 m.

kovo mėn.) siekė bendrai kovoti, sutelkti jėgas prieš Timūrą.

1393 m., Lietuvą valdant Jogailai ir Vytautui, Tochtamyšas atsuntė Jogailai jarlyką, kuriuo siekta suderinti teritorijų pavaldumą, duoklių rinkimo tvarką, abipusę prekybą bei prirėmus ir karinę pagalbą.

Stiprindamas pozicijas pietuose, Jogaila 1395 m. sausį sudarė sutartį su Moldavijos valdovu Stefanu, kuris, pripažindamas vyriausiąją Jogailos valdžią, išpareigojo jį remti prieš Vengrijos karalių, Besarabiją, Rusiją, vokiečių kryžiuočius, „prieš Turkus, prieš Totorius“.

Pietryčiuose, Europos ir Azijos sandūroje, Tereko upės slėnyje, 1395 m. balandžio mėn. didžiuliame mūšyje Timūras sumušė Aukso ordos chaną Tochtamyšą, niokojo ir vakarines jo valdas prie Dniepro. Atrodo, kad Timūras padarė didelę žalą pietinėms LDK žemėms, nusiaubdamas ir Padnieprį žemiau Kijevo, ir kad tuomet Skirgaila Algirdaitis Padnieprį su Kanevu, Čerkasais prijungė prie LDK.

Kaip liudija metraščiai, 1395 m. rudenį (rugsėį) „Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas surinko didelę jėgą, paskleidęs žinią, kad žygiuoja prieš Timūrą“. Šiomis aplinkybėmis Vytautas užėmė Smolenską. Atsižvelgiant į tai, kad Timūro pajėgos ilgai stovėjo prie Dono aukštupio, jog Vytautas užėmė Smolenską ir kitas aplinkybes, galima manyti, kad Lietuvos pajėgų žygis galėjo prisidėti prie Timūro kariuomenės pasitraukimo į pietus. Vytautas tuo metu sumušė kai kurias totorių pajėgas. Vytauto bei Timūro pozicijose ižiūrimos ir bendros prieš Ordą nukreiptos pastangos.

Siedami su šiais įvykiais rusų metraščiai rašo apie Tochtamyšo bėgimą į Lietuvą 1395 m., o po to 1398 m. vėl sėkmingą „Didžio-

sios ordos“ valdymą. Ordino šaltiniai mini totorių imperatoriaus atvykimą į Lietuvą 1397 m.

Galima konstatuoti, kad galbūt jau 1395–1396 m. Tochtamyšas su Vytautu galėjo turėti ryšių, neabejotina, kad jų būta 1397 m. Tai turėjo įtakos Vytauto pozicijai pietryčiuose.

Vytauto derybos su didžiuoju Maskvos kunigaikščiu Vasiliumi 1396 m. Smolenske ir žygio prieš Riazanę metu Kolomnoje, 1397 m. – su Tverės kunigaikščiu Ivanu (jis su žmona, vaikais ir bajorais vyko į Lietuvą) sustiprino Lietuvos pozicijas.

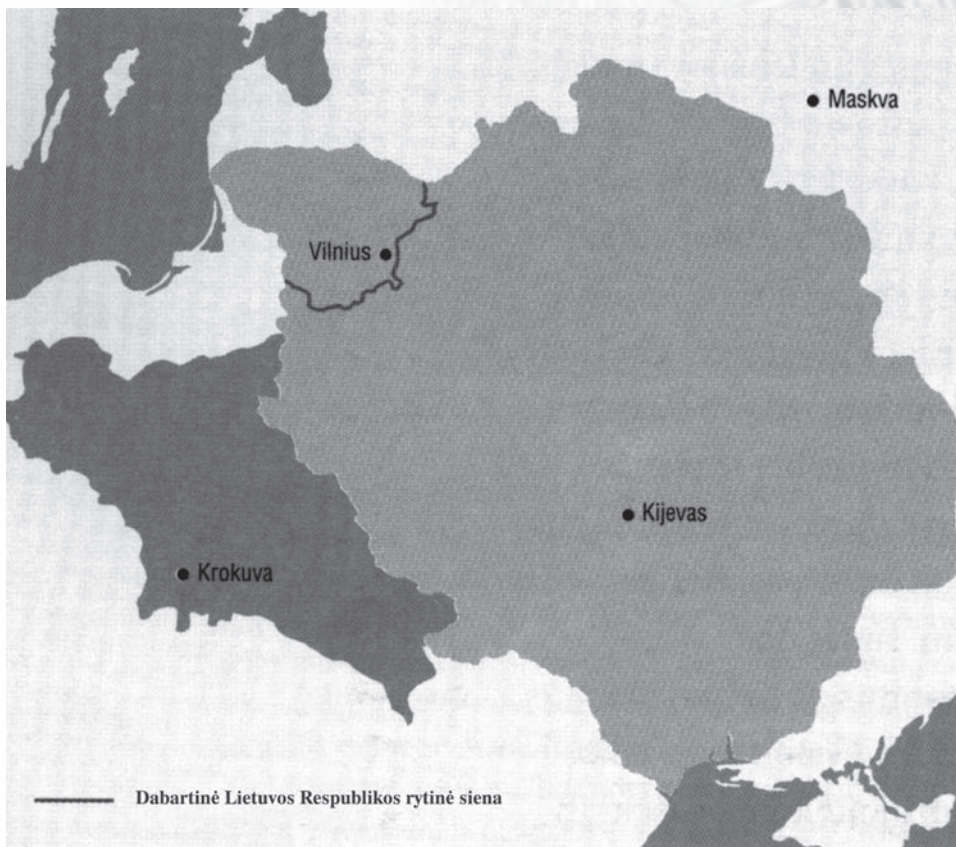
Turkams siautėjant Pietryčių Europoje, 1396 m. Jogaila parodė iniciatyvą tarptautinėje arenoje. Jis kreipėsi į Konstantinopolį, siūlydamas sudaryti Rytų ir Vakarų bažnytinę uniją.

1396 m. rudenį Kijeve Vytautas ir Jogaila tarėsi su graikų Rusios metropolitu Kiprijonu dėl jėgų telkimo prieš totorius, Rytų ir Vakarų bažnyčių unijos ir turkų grėsmės, kas buvo aktualu ir Konstantinopolyi.

1397 m. sausį Jogailai rašytame laiške Konstantinopolio patriarchas pirmiausia prašė, kad jis stotų prieš turkus, sudarydamas sąjungą su Vengrijos karaliumi Zigmantu. Taip pat patriarchas prašė tarpininkauti ir metropolitą Kiprijoną.

Visa tai rodo Jogailos ir Vytauto reikšmę sprendžiant su turkais susijusius klausimus, kurie turėjo įtakos ir santykių su totoriais tolesnei raidai.

Lietuvos Vytauto ir Tochtamyšo geri santykiai atsispindi gausiuose šaltiniuose, tarp jų ir XV–XVI a. tekstuose – jarlykuose. Iš visko sprendžiant, atrodo, kad greičiausiai 1397 m. buvo sudaryta sutartis, užtikrinanti abipusę pagalbą, LDK turimas valdas rusų žemėse, kuriose totoriai turėjo vyriausiąją valdžią. Tai padidino LDK vyriausybės

Lietuva ir Lenkija Vytauto ir Jogailos laikais

veiksmų galimybes pietryčiuose, siekiant apeiti Kryžiuočių ordino įvairiapusę blokadą vakaruose. Tuo labiau kad 1398 m. balandį Ordinas su stipria kariuomene ir laivais puolė ir užėmė Gotlando salą ir Visbį, Baltijos jūroje svarbų prekybos ir strateginį punktą, sustiprindamas Lietuvos blokadą vakaruose.

Neturėdama galimybių tiesiogiai pralaužti Ordino blokados, matyt, neatsitiktinai tuo metu Lietuva vedė derybas su Ordinu: 1398 m. balandžio 23 d. Vytautas ir Ordinas sudarė preliminarią taikos sutartį, kuri vėliau, 1398 m. spalio 12 d., buvo pasirašyta Salyne. Matyt, siekta, kad ir didele kaina, stabilizuoti padėtį vakaruose, likviduoti tarptautinę politinę ir ekonominę izoliaciją, aktyviai veikti pietryčiuose, kartu organizuojant ir svarbius tolimus karinius veiksmus.

Tęsinys kitame numeryje

Vytauto Didžiojo paminklas Perlojoje, išgyvenęs XX a. okupacijas ir išlikęs iki mūsų dienų

Mokslinė konferencija

„Karas ir visuomenė Baltijos regiono istorijoje“

Karo akademijos Mokslo centro vyr. mokslo darbuotojas kpt. dr. Jonas ŠVILPA,
Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto prodekanas mgr. Deimantas KARVELIS

2008 m. vasario 12 d. Vilniaus pedagoginiame universitete buvo pasirašyta Lietuvos karo akademijos ir Vilniaus pedagoginio universiteto bendradarbiavimo sutartis. Joje numatyta plėtoti šių aukštųjų mokyklų, jų mokslo ir studijų padalinių ryšius, inicijuoti ir vykdyti bendrus mokslinius tyrimus, bendradarbiauti rengiant specialistus, įgyvendinant pilietinio ir tautinio ugdymo programas ir tuo prisidėti prie šalies gynybos ir nacionalinio saugumo sistemos stiprinimo.

Š. m. rugsėjo 23 d. Lietuvos karo akademijoje vyko mokslinė konferencija „Karas ir visuomenė Baltijos regiono istorijoje“, kurią organizavo Karo akademija ir Pedagoginis universitetas.

Kariuomenės ir visuomenės ryšių istorijos rekonstrukcija pilietiškai aktuali ir aptariant su šia tema susijusias šiandienos refleksijas. Karo istoriją tiriančių mokslininkų bendromis pastangomis galėtų būti sudarytos sąlygos Lietuvos karo ir kariuomenės istorijos sintezei atsirasti. Konferencijoje, atsižvelgiant į pranešimus skaitančių mokslininkų empirinę įdirbį, nagrinėjama problema chronologiškai buvo suskaidyta į du istorinius laikotarpius: XIII–XVIII a. ir XIX–XX a.

Konferencijoje įžanginį žodį tarė Karo akademijos viršininkas brg. gen. Edvardas Mažeikis ir Vilniaus pedagoginio universiteto rektorius akad. habil. dr. Algirdas Gaižutis. Jos metu pranešimus skaitė:

doc. dr. Antanas Kulakauskas (Mykolo Romerio universitetas, Tarptautinių santykių ir

politikos mokslų institutas) – „Valstybė ir kariuomenė: istorinis politologinis žvilgsnis į statusų santykių kaitą“,

dr. Romas Batūra (Lietuvos karo akademija) – „Visuomenė ir krašto gynyba XIII–XV a. pr.“,

mgr. Deimantas Karvelis (Vilniaus pedagoginis universitetas) – „Karinės tarnybos praktika etmono Kristupo II Radvilos (1585–1640 m.) valdose“,

dr. Elmantas Meilus (Lietuvos karo akademija, Lietuvos istorijos institutas) – „Vilniaus ir Kauno susigrąžinimo problemos ir pamokos 1660–1661 m.“,

dr. Virgijus Pugačiauskas (Lietuvos karo akademija, Lietuvos istorijos institutas) – „Napoleono didžiosios armijos belaisviai Lietuvoje: politika ir praktika“,

dr. Giedrius Janauskas (Vytauto Didžiojo universitetas) – „Antismetoninio judėjimo „ašis“: bandymai įgyvendinti politinius siekius 1938–1939 m.“,

prof. habil. dr. Šarūnas Liekis (Mykolo Romerio universitetas, Vilniaus universitetas) – „Ar Lietuva galėjo ir norėjo gintis Vokietijos ir TSRS agresijos akivaizdoje 1939–1940 m.“,

dr. Linas Jašinauskas (Švietimo ir mokslo ministerija) – „Lietuvos kultūra ir švietimas 1941–1944 m.: pasyvios rezistencijos apraiškos okupantams“,

kpt. dr. Jonas Švilpa (Lietuvos karo akademija) – „Žydų pasipriešinimo judėjimas Kauno apskrityje sovietinio antinacinio

pasipriešinimo Lietuvoje kontekste (1941 m. rugpjūtis–1944 m. liepa)“,

mgr. kpt. Tomas Blinstrubas (Jungtinis štabas) – „Ekstremalių situacijų valdymo psichologiniai aspektai“.

Taip pat konferencijos metu plk. Jurgis Norgėla (Mokymo ir doktrinų valdyba) pristatė beveik dešimt metų autorių kolektyvo rengtą ir šiemet išleistą Enciklopedinį karybos žodyną.

Konferencijos dalyviai

Pranešėjas doc. dr. Antanas Kulakauskas ir konferencijos vedėjas kpt. dr. Jonas ŠVILPA

Įspūdžiai iš Madrido vasarai prabėgus

Prof. Antanas MAKŠTUTIS

Karo akademijos Vadybos katedros profesorius Antanas Makštutis š. m. liepos 8–12 d. dalyvavo pasaulio mokslininkų forume „Evolution and Revolution in the Global Knowledge Economy: Enhancing Innovation and Competitiveness Worldwide“ Madride ir su žurnalo skaitytojais mielai sutiko pasidalyti kelionės po tolimąją Ispaniją įspūdžiais.

Ispanija – nuostabi šalis. Jos plotas – 504 750 km², valstybinė kalba – ispanų, šalyje gyvena per 40 mln. gyventojų, apie 80 proc. ispanų, 6 mln. katalonų, 3 mln. galisų, 1 mln. baskų ir kitų tautybių žmonių: portugalų, čigonų, taip pat ir lietuvių. Sostinė nuo 1561 m. – Madridas, joje – per 3,1 mln., o su priemiesčiais – 5,6 mln. gyventojų.

Pagal konstituciją Ispanija – konstitucinė monarchija. Valstybės vadovas – karalius. Dabartinis karalius Juanas Carlosas 1962 m. gegužės 14 d. vedė Graikijos karaliaus dukrą Sofiją ir dabar mažai kas iš ispanų prisimena, kad karalienė – graikė. Sosto įpėdinis Austrijos princas Felipė mokėsi karo akademijoje, studijavo teisę ir ekonomiką, jis, puikus buriotojas, apiplaukęs visą pasaulį, – tautos numylėtinis.

Pažymėtina, kad Madrido viešbučiuose visi televizijos kanalai visas laidas transliuoja tik ispanų kalba, gatvėje vietos gyventojai prastai moka anglų kalbą ir net jaunimas į klausimus atsako ispaniškai. Jeigu nesupranti,

paveda iki reikiamo objekto ir nurodo kelią. Teko prisiminti ir prancūzų kalbą, apskritai visa informacija pateikiama tik ispaniškai. Vietos gyventojai – linksmi ir geranoriški, nuolat šypsosi ir siūlo pirkti įvairias prekes. Kalbant apie kainas, reikia pasakyti, kad parduotuvėse jos gana nedidelės, tačiau bare ar kavinėje vakarais pastebimai padidėja: tai priklauso nuo to, koks klientas užveina, kaip jis atrodo, kaip apsirengęs, kokios jo manieros. Gera išvaizda ir manieros piniginei brangiai atsieina, o dar ir rankpinigių padavėjas laukia – kol į lėkštelę įdėsi tiek, kiek, jo nuomone, reikia.

Madridas – ištisa istorija, kurios praeitį mena senieji mūrai. Kadangi vietos klimatas žemyninis, t.y. sausas, istoriniai pastatai išsilaikę puikiai. Rodos,

niekada neremontuoti, tačiau viduje įrengti liftai, kondicionavimo sistemos ir visa kita, ko reikia žmogaus gerovei. Gatvėse nuo ryto iki kitos dienos paryčių daugybė žmonių, daugiausia turistų, kurie ištisą dieną tik vaikšto. Atrodo, daugiau nieko ir nedaro. Dieną temperatūra pakildavo iki 37°C. Sutemus taip pat labai šilta, tik auštant galėjai pajusti vėsą, todėl kondicionierius viešbučio kambaryje buvo tikra palaima.

Aišku, Madrido įžymybė – karalių rūmai su katedra ir aplinkinėmis kalvomis. Šioje aplinkoje pajunti Ispanijos Karalystės didybę ir galią, garbingą istorinę praeitį. Visiškai šalia – senoji rotušės aikštė, apsupta išpūdingų pastatų. Ypač daug katalikiškų bažnyčių, dvelkiančių senove, primenančių garsių pirmtakų laimėjimus. Čia pat susiduri ir su šiandienos tikrove, kai kažkoks brazilas, norintis turimus pinigus išsikeisti į eurus, tavęs paklausia, kaip rasti Brazilijos banką, ir – dar įdomiau – prašo parodyti, kaip tie eurai atrodo.

Metropolio paaukuotas kupolas

Prof. Antanas Makštutis (centre) su konferencijos dalyviais

Tada jau priverstas dumti nuo jo kuo toliau į šoną... Nors Brazilas dar bandė mane sulaikyti, tik ranka numojau.

Ypač sužavėjo Madrido metro, jo ypatinga tvarka ir švara (užrašai ir žodinė informacija – tik ispanų kalba). Bilieto kaina – 1 euras, tačiau atvažiuavus į oro uostą ir pasikėlus į viršų pasitinka užtvara, kuri „prašo“ dar vieno. Todėl taksi naudotis neverta. Reikia turėti gerą Madrido planą, be to, žinoti, kad pereinant gatvę degant žaliajam šviesoforo signalui būtina dairytis į šalis, kad nebūtumėte parbloškę ant grindinio, nes neretai taksi, motociklai, motoroleriai ar mopedai, kurie Madride itin populiarūs, nepaiso jiems skirto raudono signalo ir gana greitai pravažiuoja pro šalį.

Ispanija dar vadinama Koridos ir Flamenko šalimi. Koridos vaizdus teko matyti tik per vietos televiziją. Juos dažnai kartoja. Tai – kažkas nesuvokiama. Sekmadieniais gatvės pilnos žmo-

nių ir bulių... Šauksmai, riksmas ir sužeistųjų aimanos, tačiau aistra – nenusakoma. Ispanas – nesvarbu, vaikas ar senelis – be koridos – ne ispanas.

Ispanija dalyvauja ir SOCRA-TES programoje *Universidad de Oviedo, Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Santiago de Compostela* (išsamiau: www.usc.es www.ucm.es www.uniovi.es).

Apie pasaulinį forumą galima papasakoti labai trumpai. Atvykę mokslininkai – iš visų žemynų. Kadangi dalyvavau jau 3 forume (po Lisabonos 2005 m. ir Maskvos 2006 m., 2007 m. nuvykti į Taivaną nepavyko gauti lėšų), pagrindiniai dalyviai buvo gerai pažįstami, todėl darbo ir poilsio aplinka buvo puiki. Karo akademijos bibliotekai parvežiau eilinių forumo mokslo darbų leidinį. Ši 1222 puslapių knyga skirta magistro studijų klausytojams ir dėstytojams. Forumo darbe buvo svarstomos globalios ekonomikos

ir rinkos dabarties ir ateities problemos, aptarti būdai joms spręsti pasauliniu ir nacionalinės valstybės lygiu. Forume nuspręsta 2009 m. susitikti Prahajoje, o 2010 m. – Pietų Afrikos Respublikoje.

Kelionė buvo sėkminga, čekų lėktuvų reisai Vilnius–Prah–Madridas ir atgal – labai patogūs. Jos išlaidas padengė Prof. A. Makštučio valstybės ir visuomenės darnios raidos fondas, o Akademija skyrė 15 proc. dienpinigių, tačiau tokio lygio tarptautiniuose mokslo renginiuose privalo dalyvauti profesoriai, kad suvoktų globalizacijos tendencijas, grėsmes saugumui, pavojus žmonėms ir valstybėms, taip pat savo darbais prisidėtų prie pasaulio ir nacionalinio saugumo stiprinimo.

Autoriaus pateiktos nuotraukos – tik dalis darbo ir poilsio aplinkos, neišdildomų išpūdžių, puikus sutiktų kolegų ir žmonių, kurie gyvena ten – Madride, tolimojoje Ispanijoje, prisiminimas.

Gruzija – Jungtinių Tautų organizacijos narė ir karinių konfliktų įkaitė

Mjr. Andrius JANUŠKEVIČIUS

2007 m. į Jungtinių Tautų stebėtojų misiją Gruzijoje buvo pasiųsti pirmieji Lietuvos atstovai – mjr. Andrius Januškevičius ir mjr. Girius Stalioraitis, kurie nuo 2007-04-03 iki 2008-04-02 ėjo karinių stebėtojų pareigas. Skaitytojams siūlome mjr. A. Januškevičiaus straipsnį apie karinius konfliktus Gruzijoje.

JTO taikos palaikymo operacijos

Pirmoji Jungtinių Tautų taikos palaikymo misija buvo įkurta prieš 60 metų. 1948 metais JTO Saugumo Taryba pritarė JT karinių stebėtojų dislokavimui Vidurio Rytuose. Jie turėjo stebėti ir kontroliuoti, kaip laikomasi paliaubų tarp Izraelio ir kaimynių arabų valstybių susitarimo. Nuo tada JT dalyvavo 63 taikos palaikymo operacijose visame pasaulyje. Taikos palaikymas (*peacekeeping*), JT požiūriu, yra tarpinis disputų sprendimo būdas tarp visiškai taikaus (derybų ir tarpininkavimo būdu, aprašytu VI JT Chartijos skyriuje) ir jėgos panaudojimo (sankcionuojamo pagal JT Chartijos VII skyrių). JT taikos palaikymo operacijose

Mjr. Andrius JANUŠKEVIČIUS

dalyvauja pasitelkusi stebėtojus arba lengvai ginkluotus karinius vienetus. Pagrindinis šių operacijų tikslas – prižiūrėti ugnies

nutraukimo, paliaubų ir kitus konflikto šalių susitarimus, kol problema bus išspręsta politiniu lygiu. Ši veikla galėtų būti sveikintina, nes taip siekiama stabdyti kovos veiksmus, kurių metu liejasi kraujas, žūva ir sužeidžiami žmonės, vyksta ekonomikų griūtis, socialinės ir humanitarinės katastrofos. Kita vertus, šiuo būdu sprendžiami konfliktai dažnai tęsiasi ilgai, nes konfrontuojančios šalys turi galimybę kelti vis naujus reikalavimus, susijusius su jų interesais, arba nėra suinteresuotos, kad konfliktas baigtųsi. Manoma, kad valstybės, prie JT taikos palaikymo operacijų daugiausiai prisidedančios savo pajėgomis, dažniausiai toje konflikto zonoje arba turi savų interesų, arba pačios konfrontuoja, arba yra tokios neturtingos, kad lopo savo biudžetą už šias operacijas iš JTO gaunamomis lėšomis. Šiuo metu JT dalyvauja 16-oje taikos palaikymo operacijų Afrikoje, Pietų Amerikoje, Azijoje, Europoje, Vidurio Rytuose. Operacijose dalyvauja atstovai iš 119 pasaulio valstybių JTO narių. Net 23 valstybių kontingentus sudaro daugiau kaip tūkstantis žmonių. Lietuvai JTO taikos rėmimo operacijose šiuo metu atstovauja du kariniai stebėtojai UNOMIG (*United Nations Observers Mission in Georgia*), Jungtinių Tautų stebėjimo misijoje Gruzijoje, ir keletas policininkų UNMIK (*United Nations Mission in Kosovo*), Jungtinių Tautų misijoje Kosove.

Principai ir koncepcijos

JT operacijose stengiasi visa da būti matomos – demonstruoti skaidrumą ir nešališkumą. Visa technika nudažoma balta spalva, pritvirtinamos mėlynos spalvos JT vėliavos, kariai dėvi mėlynos spalvos beretes, šalmsus. Tai rodo, kad daliniai nesislepia, nesimaskuoja, yra išsiskiriantys, matomi iš tolo ir savo buvimu ragina pušes susilaikyti nuo kovos veiksmų. Lengvai ginkluoti koviniai vienetai gali panaudoti ginklus, tačiau daugiausia savignybai arba kai visos kitos priemonės išnaudotos ir telieka vienintelis būdas ginkluotam susidūrimui tarp konfliktuojančių pusių nutraukti. Kariniai stebėtojai yra neginkluoti. Jų saugumas priklauso tik nuo skiriamųjų ženklų ir ginkluotųjų pajėgų, turinčių juos saugoti, veiksmų.

Gruzija

Gruzija yra nedidelė valstybė prie Juodosios jūros Pietų Kaukaze, geografiškai labiau priskiriama Azijai, o kultūriškai – Europai, ribojasi su Rusija, Turkija, Armėnija ir Azerbaidžanu. Jos istorija mena antikos laikus. Gruzija – viena iš pirmųjų pasaulio valstybių, priėmusių krikščionybę (327 m. po Kr.).

Apie valstybę

VI a. pr. Kr. susikūrė Vakarų Gruzijos valstybė, IV a. pr. Kr. – Rytų Iberija, vėliau šalį užkariavo asirai, Aleksandras Didysis. X a. pabaigoje Gruzija buvo suvienyta, prasidėjo jos „aukso amžius“. Ilgą laiką valstybė priklausė Bizantijai, kuriai žlugus, Gruzija tapo Osmanų imperijos dalimi. Vėliau priklausė Persijai ir Rusijos imperijai.

Po Spalio perversmo 1918 m. gegužės 26 d. Gruzija paskelbė nepriklausomybę. 1921 m. vasario 16 d. Gruzijos Demokratinę Respubliką užėmė Raudonoji armija ir prijungė prie Sovietų Sąjungos. Sovietų Sąjungai žlugus, 1991 m. balandžio 9 d. Gruzija vėl pasiskelbė esanti nepriklausoma. Jos autonominiuose regionuose Abchazijoje ir Pietų Osetijoje Rusijos remiami separatistai pranešė atsiskiriantys nuo Gruzijos. Kilo karai, ir Gruzija nebegalėjo kontroliuoti šių regionų.

Gruzija turi apie 4,5 milijono gyventojų, kurių apie 83 proc. sudaro gruzinai. Vyraujanti religija – krikščionys ortodoksai.

Šalies ekonomikos pagrindas – turizmas (Juodosios jūros, kalnų, mineralinių vandenų kurortai), citrusinių vaisių, arbatos, vynuogių, riešutų auginimas, mangano ir vario kasyba. Ekonomika greitai plėtojasi, tačiau vis dar yra gerokai atsilikusi, palyginti su Lietuvos: mūsų šalies bendrąjį vidaus produktą sudaro

apie 40 mlrd., o Gruzijos – apie 20 mlrd. JAV dolerių.

Du trečdalius Gruzijos teritorijos užima Kaukazo kalnai.

Gruzija – demokratinė valstybė, respublika. Valstybės ir vyriausybės vadovas yra prezidentas, kuris turi daug galių. Pagrindinė užsienio politikos kryptis – euroatlantinė integracija siekiant tapti NATO ir Europos Sąjungos nare.

Tradicijos vaidina svarbų vaidmenį tiek Gruzijos piliečių, tiek valstybės gyvenime, žmonės labai religingi.

1992–1993 m. karai

Subyrėjus Sovietų Sąjungai ir Gruzijai paskelbus nepriklausomybę, trys autonominiai regionai (Adžarija, Abchazija ir Pietų Osetija) pabandė nuo Gruzijos atsiskirti. Adžarijoje Gruzijos centrinei valdžiai pavyko be kraujo praliejimo nugalėti separatizmą ir atgauti kontrolę. Abchazijoje ir Pietų Osetijoje tarp Gruzijos ginkluotųjų pajėgų ir separatistinių regionų karinių junginių, remiamų Rusijos karinių pajėgų, išplieskė kariniai konfliktai. Abiejuose regionuose karai baigėsi Gruzijos pajėgoms atsitraukus ir regionams *de facto* atsiskyrus, nors nė viena pasaulio valstybė jų nepriklausomybės ir nepripažino. Tarptautinė bendruomenė parėmė Gruzijos teritorijos vientisumą. Dėl karų

smuko Gruzijos ekonomika, sunyko separatistinių regionų infrastruktūra, skaudūs ir kiti nuostoliai – daugiau kaip dešimt tūkstančių žuvusiųjų ir keli šimtai tūkstančių gruzinių pabėgėlių iš Abchazijos ir Pietų Osetijos.

UNOMIG Gruzijoje ir Maskvos susitarimas

Pasibaigus kovos veiksmams Abchazijoje, 1994 m. gegužės 14 d. Gruzija ir Abchazija Maskvoje pasirašė susitarimą dėl ugnies nutraukimo ir pajėgų išsiskyrimo (trumpiau vadinamą Maskvos susitarimu). Jis rėmėsi 934-ąja JTO rezoliucija.

Ugnies nutraukimas, saugumo ir ginkluotės ribojimo zonos

Maskvos susitarime buvo nurodyta ugnies nutraukimo li-

nija – rytinė administracinė Abchazijos riba, abiejose jos pusėse numatytos saugumo ir ginkluotės ribojimo zonos. Saugumo zonose (apie 12 kilometrų pločio juostose) išilgai ugnies nutraukimo linijos negalėjo būti jokių ginkluotų vienetų, išskyrus vidaus reikalų sistemų pareigūnus. Už jų esančiose ginkluotės ribojimo zonose buvo uždrausta sunkioji ginkluotė.

NVS taikdarių ir UNOMIG mandatai, jų sąsajos

Tuo metu sprendžiant Gruzijos ir Abchazijos konfliktą NATO, Europos Sąjunga ir netgi Jungtinės Tautos regionui neskyrė daug dėmesio. Tad šį konfliktą reguliuoti ėmėsi Nepriklausomų valstybių sandrauga (NVS). NVS patvirtino taikdarių kontingento, kuriam pritarė abi konflikto pusės, mandatą. Praktiškai savo kontingentą į konflikto zoną at-

siuntė tik Rusija. Jungtinės Tautos pritarė šiam sprendimui ir savo Saugumo Tarybos 1993 m. rugpjūčio mėnesio rezoliucija Nr. 858 patvirtino Jungtinių Tautų stebėtojų misijos Gruzijoje (UNOMIG) mandatą. Taip Gruzijos ir Abchazijos konflikto zonoje buvo dislokuoti JT kariniai stebėtojai. Jie turėjo prižiūrėti, kaip laikomasi Maskvos susitarimo ir kaip savo misiją vykdo NVS taikdarieskosios pajėgos. Stebina tai, kad NVS taikdariai turėjo užtikrinti ir JT karinių stebėtojų saugumą.

Kariniai stebėtojai

UNOMIG tapo JTO pirminiu informacijos apie situaciją Gruzijoje šaltiniu. Stebėtojų misija pradėjo reguliariai teikti informaciją apie padėtį Gruzijos ir Abchazijos konflikto zonoje. Misija daugianacionalinė, joje dalyvauja stebėtojai net iš maždaug 30 valstybių. Stebėjimo ir faktų nustatymo principas – bent du stebėtojai iš skirtingų valstybių savo raporte turi pranešti apie tą patį pastebėtą faktą. Neginkluoti kariniai stebėtojai patrulinuodami patiria įvairių grėsmių, kurias kelia po karo likusios minos, ginkluoti užpuolimai, įkaitų grobimai. Iki šiol tarnybos UNOMIG metu žuvo 12 žmonių. Reikėtų paminėti, kad UNOMIG yra apie 130 stebėtojų.

Karinių stebėtojų UNOMIG tarnybos ypatumai

UNOMIG konflikto zonoje turi savo atsakomybės rajoną, kuris padalytas į du sektorius. Vienas sektorius yra Abchazijos

pusėje (štabas Gali miestelyje), kitas – Gruzijos pusėje (štabas Zugdidi miestelyje), visos misijos štabas – *de facto* Abchazijos sostinėje Suchumyje. Sektoriai susideda iš keleto komandų (10–12 karininkų), kurios taip pat turi savo atsakomybės rajonus. Paprastai kariniais stebėtojais skiriami karininkai, turintys kapitono arba majoro laipsnį. UNOMIG kariniai stebėtojai tarnybos pareigas eina patruliuodami abiejose ugnies nutraukimo linijos pusėse, stebėdami stebėjimo postuose, reaguodami į nestandartines situacijas (ginkluotus susirėmimus, įtariamus Maskvos susitarimo pažeidimus, belaisvių paėmimą ir t.t.). Jie veikia kaip tarpininkai konflikto pusių atstovų bei NVS taikdarių derybose, tiria incidentus. Patruliuojant prie ugnies nutraukimo linijos ir saugumo zonose dažniausiai naudojamas šarvuotas transportas, ribotos ginkluotės zonos – visureigiai. Reikia pažymėti, kad nuo 2003 m. prie UNOMIG kontingento buvo prijungtas JT policijos komponentas, nes saugumo situacija pagerėjo ir pagrindinės saugumo problemos buvo daugiau kriminalinės, o ne karinės. Be to, JT policijos komponentas turėjo padėti sureguliuoti pabėgėlių grįžimo į savo gyvenamąsias vietas procesą. Apskritai šioje konflikto zonoje iki pastarųjų Gruzijos ir

Rusijos karinių veiksmų situacija buvo rami, neskaitant pavienių incidentų. Tačiau per 15 metų šio konflikto nesugebėta išspręsti. Nesėkmę UNOMIG patyrė ir sprendama mandate įrašyto pabėgėlių grįžimo į savo gyvenamąsias vietas klausimą.

Naujausias konfliktas

Šių metų rugpjūčio 8 dieną Gruzijos karinės pajėgos, siekdamos susigrąžinti Pietų Osetijos kontrolę, pradėjo karinę operaciją. Į tai nedelsdama atsakė Rusijos Federacija, pasiųsdama gausias karines pajėgas į Gruzijos separatistinius regionus – Pietų Osetiją ir Abchaziją, o vėliau ir į kitą Gruzijos teritoriją. Po kelių dienų karo Gruzija paskelbė nutraukianti kovos su Rusijos pajėgomis veiksmus.

Netrukus buvo pasirašytas Prancūzijos prezidento, pirminkaujancio Europos Sąjungos Tarybai, inicijuotas šešių punktų Gruzijos ir Rusijos susitarimas, tačiau Rusijos pajėgos ir toliau liko ne tik separatistiniuose regionuose, bet ir kitoje Gruzijos teritorijoje. Rusijos Federacija pripažino Gruzijos separatistinius regionus nepriklausomomis valstybėmis. Savo ruožtu Gruzija nutraukė diplomatinius san-

tykius su Rusija, išstojo iš NVS ir paskelbė separatistinius regionus Rusijos okupuotais, o jos karinius vienetus, įskaitant ir buvusį taikdarių kontingentą, okupaciniais. Gruzija paskelbė vienašališkai nutraukianti Maskvos susitarimą, kurio laikymosi kontrolę ir turėjo užtikrinti UNOMIG.

Kas toliau?

Net nesiimant vertinti, kiek efektyvi sprendžiant įvairius ginkluotus konfliktus, šiuo atveju Gruzijoje, yra JTO, natūraliai kyla klausimas: koks JT misijos Gruzijoje (UNOMIG) likimas? UNOMIG mandatas, suteiktas JTO Saugumo Tarybos rezolucija Nr. 1808, galioja iki šių metų spalio 15 dienos. Jei JT, kurių Saugumo Tarybos nuolatinė narė yra ir Rusijos Federacija, nutars mandatą pratęsti, ką UNOMIG veiks, kai Maskvos susitarimą pažeidė Rusijos karinės pajėgos ir Abchazijos *de facto* kariuomenė, o vėliau nutraukė Gruziją? Jei mandatas nebus pratęstas ir misija paliks Gruziją, kuo tai bus pakeista? O gal Gruzija bus palikta Jungtinių Tautų viena su savo problemomis, kurias už ją sprendžia kitos valstybės ginkluotosios pajėgos?

Apie tai, kodėl man turėtų rūpėti...

Dr. Vytautas TININIS

2008 m. pavasarį (kovo 28–gegužės 28 dienomis) Danijos ambasados iniciatyva Lietuvos aukštųjų mokyklų bakalauro ir magistro studijų studentams buvo surengtas esė apie įvairių sričių ekologijos – pasaulio klimato kaitos – problemas konkursas. Jo tikslas – paskatinti

akademinį jaunimą domėtis klimato kaita pasaulyje ir Lietuvoje. Iš viso vertinti buvo pateiktos 42 esė. Apdovanojimo ceremonija vyko birželio 5 d., švenčiant Danijos Konstitucijos dieną. Pirmąją vietą užėmęs Darius Jaruševičius, Vilniaus dailės akademijos studentas,

laimėjo kelionę į Daniją ir 2000 litų prizą. Penki antrosios vietos laimėtojai, tarp jų ir Lietuvos karo akademijos kariūnė Indrė Vaitiekūnaitė, buvo apdovanoti 1000 litų premijomis. Visos 6 apdovanotos esė išleistos knyga „Klimato kaita“.

Savo rašinyje I. Vaitiekūnaitė klausia, kodėl jai turėtų rūpėti klimato pokyčiai, ar dėl to nereiktų keisti žmonių mąstymo ir tai pradėti daryti nuo savęs.

„Man beprotiškai pasisekė, kad gimiau Lietuvoje, kuri jau pati savaime yra labai gražus kraštas. Kaip visada, matome viską, išskyrus tai, kas kabo panosėje“, – rašo autorė. – <...> Žmonės įpareigoti saugoti ir tausoti aplinką tiek, kiek patys save įpareigoja. <...> Lietuvoje reikia pradėti nuo pagrindų, o ne nuo didelių užmojų, kad visur, kur laviname savo mintis, būtų ir aplinkos rūpesčio sėklytė. O tai jau procesas, kaip ir pats gyvenimas.<...> Už gerą butą reikia mokėti nuomą, už gerą aplinką irgi reikia mokėti – ir kodėl aš suprantu, o tu ne? Man rūpi, nes tai mano gyvenimo dalis, nes gali būti, kad jei nepagalvosiu ir ko nors nepadarysiu aš – nepadarys niekas.“

Antrosios vietos laimėtojai kar. Indrei Vaitiekūnaitei diplomą įteikė buvęs Danijos užsienio reikalų ministras (1982–1993) Uffe Ellemann-Jensen

Miške, bet ne su lauko uniforma

Kar. Andrius MIKA

1907 m. Didžiojoje Britanijoje prasidėjo skautų judėjimo istorija. Anglų generolas lordas Robertas Baden-Povelis, garsus savo pasiekimais žmogus, suorganizavo pirmąją skautų stovyklą. Nuo tada iki šių dienų (jau šimtą vienus metus) skautai garbėja visame pasaulyje savo darbais, savo stovyklomis, savo gyvenimo būdu.

Skautų yra ir Lietuvoje. Beje, aš vienas iš jų. Lietuvos skautijos nariai kas penkerius metus rengia tautines stovyklas, į kurias suvažiuoja skautai iš visos Lietuvos ir užsienio, tarp užsienio svečių taip pat ir išsivijęs lietuviai, kurie skautais tapo svečioje šalyje.

Į tautines stovyklas susirenka tiek daug skautų, kad reikia keletu ar net keliasdešimties hektarų žemės ploto. Šiemet tautinė stovykla buvo Zarasų rajone esančio Dūburio ežero Astravos saloje, kurios plotas 47,1 hektaro, taigi, kaip tikriausiai supratote, skautų susirinko nemažai. Turbūt nė viena stovykla šią vasarą Lietuvoje nesurinko tokio būrio stovyklautojų. Mūsų buvo daugiau kaip tūkstantis! Būti tarp tokios daugybės žmonių – tikrai puikus jausmas, o žinoti, kad bent pusę iš jų tu asmeniškai pažįsti – nepakartojama. Nieko negali būti geriau, kaip susitikti draugus, su kuriais susipažinai prieš penkerius metus surengtoje tautinėje stovykloje.

Kaip mes ten gyvenome ir ką darėme? Stovykla truko aštuonias dienas. Per šį laiką stovyklautojai pagal amžiaus grupes galėjo pasirinkti, kada ir ką veikti. Suaugusieji mokė juos įvairių skautams būtinų dalykų, pavyzdžiui, kaip rišti mazgus, žygiuoti, užkurti laužą ir

panašiai. Na, bet apie tai tikriausiai esate matę filmuose, kur skautukai, prisisekę ženkliukų, apsigyvena miške ir žaidžia ten savo skautiškus juokingus žaidimus. Bet ši stovykla buvo kitokia. Jau vien dėl to, kad šįkart stovyklavo ne tik sausumos, bet ir jūrų skautai (dar kitaip vadinami jūriais), buvo ir oro skautų (liaudiškai vadinamų oriais). Ir jie buvo parengę savo atskirą programą, kuri tikrai pagyvino stovyklos gyvenimą. Buvo daromi lėktuvėlių modeliai, mokomasi išlaikyti pusiausvyrą manevruojant vaikišku sklandytuvėliu LAK-16 M. Sėkmingai perpratusiems visas specialybės buvo suteikta galimybė pakilti lėktuvu ir oro balionu.

Ką dar žinote apie skautus? Tikriausiai tai, kad jie moka išgyventi nesinaudodami jokiomis technologijomis. Taip, jie tai moka, bet kai susiduri su tokia daugybe žmonių, be technikos niekaip neišsiversi. Šioje stovykloje skautai kiekvieną vakarą galėjo susirinkti didžiulėje palapinėje ir kelių metrų skersmens ekrane stebėti žinias... Taip, taip, jūs teisingai perskaitėte – „žinias“. Žinoma, šios žinios buvo ypatingos – apie stovyklą ir dienos įvykius. O transliavo jas kaip tik šiam tikslui ir surkurta stovyklos televizija. Taip pat stovykloje veikė specialybių kaimelis, kuriame buvo mokoma, be viso kito, kaip iš paprastų medžiagų pasidaryti buitijei naudingų daiktų, pavyzdžiui, vandens šildytuvą ar panašiai. Taip pat veikė modernūs ežero vandens dušai. Žodžiu, senieji mitai buvo laužomi ir kuriami kiti, palaikoma gera nuotaika.

Ar prisimenate pasakojimus, kad skautai vakarais sėdi prie laužo ir dainuoja, geria arbatą, žaidžia žaidimus? Šitai neišgalvota, šitaip būna kiekvienoje stovykloje. Ne išimtis ir ši – nesvarbu, kad kartais laužą atstodavo oro baliono degiklis, o pievą – mėlynas dangus. Nesvarbu, kad vieną vakarą vietoje tamsių laukų už nugaros telkšo vanduo, nes tu su savo broliais ir sesėmis sėdi valtyje, o vietoj laužo – žibalinė lempa... Nesvarbu! Svarbiausia – būti kartu. Svarbiausia – palikti po savęs pasaulį gražesnį, mokėti džiaugtis paprastais dalykais, svarbiausia – pratęsti legendą, kuri gyvuoja jau daugiau kaip šimtą metų. Ne veltui šių metų stovyklos pavadinimas – „Legenda tęsiasi 2008“.

Ir pabaigai keletas faktų apie skautus visame pasaulyje. Aš vėl kreipiuosi į Holivudo filmų žiūrovus: kaip vaizduojami skautai filmuose? Mėmės, nieko nesugebantys nevykėliai, pastumdėliai ir panašiai... O štai jums duomenys, kurie turėtų pakeisti šią nuomonę: šių metų tautinės stovyklos viršininkas, Lietuvos karo akademijos karo meno istorijos dėstytojas dr. Valdas Rakutis, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus – skautai, buvęs Lietuvos kariuomenės vadas Jonas Algirdas Kronkaitis – skautas, Didžiosios Britanijos karalienė Elžbieta II, paskutinis Čekoslovakijos ir pirmasis Čekijos prezidentas Vaclavas Havelas, Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas, JAV prezidentas Džordžas Bušas, „Microsoft“ įkūrėjas Bilas Geitsas ir daugelis kitų žymių žmonių, politikų, kosmonautų, aktorių, dainininkų, monarchų ir paprastų piliečių, – visi jie organizacijos, kuri yra gyva ir šiandien ir vienija apie 27 milijonus gyventojų visame pasaulyje ir apie 3000 Lietuvoje, nariai.

Gyvenimas laive

Kar. Paulius VENCLOVAS

Artėjant vasaros atostogoms vieną dieną valgykloje sutikau Akademijos kapelioną mjr. R. Butkevičių. Jis man pasiūlė per vasaros atostogas vykti į Olandijoje kasmet vykstančią krikščionišką konferenciją. Nedvejodamas sutikau.

Liepos 12 d. atvykau į Amsterdamą. Ten sutikau kitą Lietuvos delegacijos narį vyr. ltn. J. Veselgą. Kartu su juo nuvykome į nedidelį miestelį – Enkhuiseną, o iš ten keltu – į Stavoreno uostą, kur ir vyko konferencija. Visą savaitę gyvenome laive, plaukiojome jūra ir įvairiais Nyderlandų kanalais. XIX a. pabaigoje statytame laive („Dutch-Barge“) gyveno 12 žmonių. Teko paplušėti

pakeliant ir nuleidžiant bures ar stengiantis pasukti laivą 90° kampu. Privalėjome būti viena komanda. Taip pat kiekvieną dieną vyko Šventojo Rašto studijos, diskutavome, ką reiškia „būti krikščionimi kareivinėse“, „kuo krikščionis vadas skiriasi nuo kitų“ ir pan. Dėl to į daugelį dalykų ėmiau žiūrėti kitaip.

Kiekvieną rytą pabudindavo Austrijos atstovo iš miesto parneštų šiltų bandelių kvapas. Dieną pulkininkas iš Didžiosios Britanijos grodamas gitara neleisdavo dingti šypsenai. Nuostabų maistą ruošdavo pulkininkas iš Vokietijos, o vakarais prieš miegą nuramindavo jūros ošimas...

SPORTAS

Š. m. rugpjūčio 21–22 dienomis vyko Lietuvos kariuomenės paplūdimio tinklinio finalinės varžybos. Finale dalyvavo 16 vyrų ir 4 moterų komandos, tarp kurių buvo Karo akademijos dvi vyrų ir dvi moterų komandos.

Akademijos vyrų komanda, kuriai atstovavo mjr. Rytis Vasiliauskas ir lektorius Andre-

jus Nachajus, iškovojo II vietą. Jie pralaimėjo kovą dėl I vietos Karo akademijos absolventams Tomui Stakvilevičiui ir Andriui Česnauskiui, kurie atstovavo Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotajam pėstininkų batalionui. III vieta atiteko Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos bataliono komandai.

Karo akademijos moterų komanda, kurią sudarė kar. Karolina Servaitė ir kar. Sandra Surgailytė, iškovojo III vietą. I vietą moterų grupėje užėmė Krašto apsaugos savanorių pajėgų 3-iosios rinktinės tinklininkės, o II – Puskarininkių mokyklos komanda, kuriai atstovavo Akademijos absolventės.

Mjr. Rytis Vasiliauskas ir lektorius Andrejus Nachajus

Plk. ltn. Eltonas Meleckis tapo Pasaulio akrobatinio skraidymo vicečempionu ir laimėjo Dariaus ir Girėno taurę

Eglė TRATAITĖ

2008 m. rugpjūčio 17–24 d. Rusijoje, Novosibirske, vykusia-
me Pasaulio akrobatinio skrai-
dymo čempionate plk. ltn. El-
tonas Meleckis, Generolo Jono
Žemaičio Lietuvos karo akade-
mijos Oro pajėgų štabo karinin-
kų kursų viršininkas, kvalifika-
cinėje, laisvojoje bei nežinomoje
programose iškovojo sidabro me-
dalius ir bendrojoje įskaitoje tapo
Pasaulio akrobatinio skraidymo
lėktuvais Jak-52 vicečempionu.

Lietuvai atstovavo penki la-
kūnai sportininkai. Be daugkar-
tinio varžybų prizininko, 2007
m. Europos standartinės klasės
akrobatinio skraidymo čempi-
onato Suomijoje pirmosios ir
trečiosios vietos laimėtojo plk.
ltn. Eltono Meleckio, čempiona-

te varžėsi dar du kariuomenės
atstovai – aukštos kvalifikacijos
lakūnai akrobatai, tarnaujantys
Krašto apsaugos savanorių
pajėgose, Aviacijos rinktinės
vyr. srž. Kazimieras Antana-
vičius ir atsargos ltn. Viktoras
Kurbedis. Kartu su kariais čem-
pionate dalyvavo lakūnai Auri-
mas Bezaras ir Žilvinas Lidžius.

Komandinėje įskaitoje Lietu-
vos atstovai taip pat užėmė an-
trąją vietą.

Rugpjūčio 25 d. Vilniaus
oro uoste kariai buvo sutikti su
KASP orkestru ir ažuolo lapų
vainikais. Sidabro medalio lai-
mėtojus pasitiko ir pasveikino
Lietuvos karo akademijos virši-
ninkas plk. Arūnas Balčiūnas,
KASP vadas plk. Antanas Plies-

kis, Aviacijos rinktinės vadas
mjr. Robertas Mažylis.

Čempionate dalyvavo lakū-
nai iš septynių šalių: Belgijos,
Baltarusijos, Lietuvos, Kazach-
stano, Pietų Afrikos Respubli-
kos, Rusijos ir Ukrainos.

Vos porai savaitių praėjus po
Pasaulio čempionato, plk. ltn. El-
tonas Meleckis pasižymėjo dar
kartą, šį sykį jau Lietuvos padan-
gėje. 2008 m. rugsėjo 5-7 dienomis
Kyviškių aerodrome vykusiose
Dariaus ir Girėno taurės varžy-
bose Eltonas nugalėjo laisvojoje
ir nežinomoje programose ir jau
antrą kartą iškovojo patį garbin-
giausią Lietuvos lakūnų trofėjų –
Dariaus ir Girėno taurę.

*Sutiktuvės Vilniaus oro uoste
Viliaus Dževečkos nuotrauka*

Išrinktas naujas Kariūnų tarybos pirmininkas

2008 m. rugsėjo mėnesį naujuoju Karo akademijos Kariūnų tarybos pirmininku buvo išrinktas kariūnas Paulius Venclovas. P. Venclovas gimė 1986 m. 2005 m. baigė Alytaus „Jotvingių“ gimnaziją ir įstojo į Lietuvos karo akademiją. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje – organizuodavo ir vesdavo įvairius renginius, buvo aktyvus sportininkas. I kurse lankė teatro būrelį. 2007–2008 m. savanoriškai mokė jaunuosius šaulius instruktorių kursuose. II kurse išrinktas į Kariūnų tarybą, III – tapo Kariūnų tarybos pirmininko pavaduotoju, ėjo kuopos vado pavaduotojo pareigas.

„Kariūno“ redakcija paprašė naujojo Kariūnų tarybos pirmininko kar. P. Venclovo trumpai apžvelgti savo būsimos veiklos gaires ir uždavinius.

Beveik per 2 metus, būdamas Kariūnų tarybos nariu, susipažinau su jos veikla ir ypatumais. Užmezgiau nemažai ryšių su kitų aukštųjų mokyklų ir kolegijų studentų atstovybėmis. Eidamas Tarybos pirmininko pareigas prioritete sritimi laikau Kariūnų bataliono problemų sprendimą.

Sau keliu šiuos uždavinius:

- Atstovauti kariūnų interesams. Analizuoti LKA vidaus problemas ir vadovybei siūlyti racionalius sprendimus.

- Nustatyti kariūno statusą.

- Skatinti kariūnus dalyvauti visuomeninėje veikloje, daugiau jų įtraukti į studentiškus renginius, aktyviau reprezentuoti LKA kariūnus tarp jaunimo (tikslas – pasiekti, kad ne tik kariūnai didžiuotųsi savo pasirinkta specialybe, bet ir kad juos kuo geriau vertintų kitų mokymo įstaigų studentai).

- Pasirūpinti, kad geriausiai III kurso kariūnai galėtų gyventi mieste.

- Aktyviai bendradarbiauti

Kariūnų tarybos pirmininkas kar. Paulius Venclovas

su LSAS (Lietuvos studentų atstovybių sąjunga).

- Užmegzti ryšius su užsienio karo mokyklų studentų atstovybėmis, stengtis šių mokymo institucijų laimėjimus ir patirtį pritaikyti LKA.

- Aktyviau bendradarbiauti su Kariūnų garbės teismu. Tobulinti skatinimo ir nuobaudų sistemą.

Baigdamas norėčiau pasidžiaugti dabartine Kariūnų tarybos situacija. Kaip pavyzdį pateiksiu prieš 2 metus (kai buvau I kurse) KT pirmininko rin-

kimus. Tada pirmininką rinko kaip „Atėnų demokratijos“ laikais. Kariūnai po vakarinio patikrinimo sustojo į grupes ir, remiantis grupės dydžiu, buvo renkamas pirmininkas. Tačiau nuo 2007 metų KT iniciatyva buvo profesionaliai surengti demokratiški rinkimai (išduoti balsavimo biuleteniai). Tai tapo labai geru pavyzdžiu net ir kitoms aukštosioms mokykloms.

Be to, prieš 2 metus KT veikla praktiškai nebuvo žinoma („tyli veikla“). Tačiau pradėjus aktyviai veikti apie mus sužinojo daugiau kariūnų, universitetai ir kolegijos. Be abejo, dėl to yra įvairių nuomonių: vieni palaiko, kiti skeptiškai vertina dabartinę Kariūnų tarybą. Tačiau aš manau, kad visada geriau turėti nuomonę (kad ir kokia ji būtų), nei išvis jos neturėti. Eidamas Kariūnų tarybos pirmininko pareigas dar aktyviau tęsiu anksčiau jį jos veiklą. Nepažadu kalnų nuverst, tačiau galiu patikinti, kad laipsniškai judėsime į priekį.

Naujasis Kariūnų garbės teismo pirmininkas

2008 m. rugsėjo mėnesį naujuoju Kariūnų garbės teismo pirmininku tapo kar. Marius Magyla.

M. Magyla gimė 1986 m. Rokiškyje, kur 2005 m. baigė „Romuvos“ gimnaziją. Gerai mokėsi. Aktyviai domėjosi sportu, ne kartą atstovavo savo mokyklai ir Rokiškio rajonui matematikos, fizikos ir chemijos olimpiadose. Apdovanotas Lietuvos Respubli-

Garbės teismo pirmininku tapo kar. Marius Magyla

kos II laipsnio matematikos olimpiados diplomu. Baigė Šiaulių universiteto jaunųjų fizikų „Fotono“ mokyklą. 2005 m. įstojo į Lietuvos karo akademiją. Priklauso LKA jėgos trikovės rinktinei, nuo III kurso – Kariūnų garbės teismo narys. Atstovavo LKA įvairiose konferencijose, piligriminiuose žygiuose. LKA eina S-1 sk. jaunesniojo specialisto ir kuopos vado pavaduotojo pareigas.

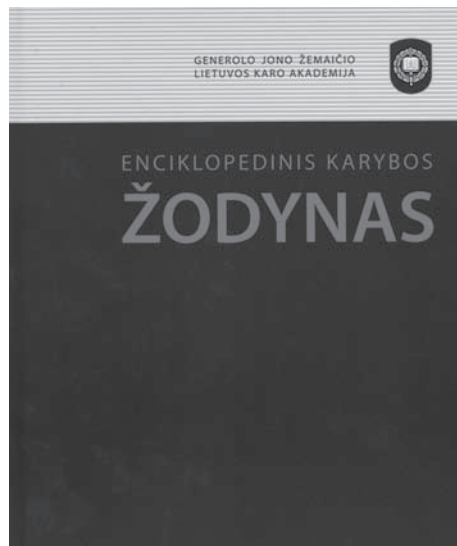
Išleistas Enciklopedinis karybos žodynas

Plk. Jurgis NORGĖLA, dim. plk. Eugenijus Simonas KISINAS

Karo akademija 2008 m. rugsėjo mėn. išleido Enciklopedinį karybos žodyną, kurį parengė didelis karo specialistų, mokslininkų ir lietuvių kalbos žinovų kolektyvas.

Šiek tiek faktų ir skaičių. Tarpukarinio Lietuvoje nebuvo išleista karybos žodyno. Šios srities terminai, kuriuos buvo galima rasti kariniuose leidiniuose, daugiausia buvo vertiniai iš rusų kalbos. Atkurtoje Lietuvos valstybėje 1995 m. lietuvių kalbos specialistas Antanas Smetona parengė Karybos žodyną. Tačiau jis šiandien jau neatitinka NATO keliamų reikalavimų. 2001, 2003 ir 2006 metais buvo išleisti trys NATO terminų aiškinamojo žodyno leidimai. Tačiau šis žodynas, kuriame yra tik 3200 terminų, nors ir apima labai daug karybos sričių, skirtas operacinio ir strateginio lygio vienetams ir jame pateiktų terminų tikrai nepakanka didžiausiai būrio ir kuopos lygio vartotojų grupei. Trečiasis NATO terminų žodyno leidimas turėjo įtakos rengiant Enciklopedinį karybos žodyną, kadangi Valstybinė lietuvių kalbos komisija, aprobeudama jame pateiktus terminus, turėjo patikrinti, ar šiuose žodynuose tie patys terminai nėra skirtingai aiškinami. Tai buvo ilgas ir sudėtingas darbas.

1998 m. Valstybinė lietuvių kalbos komisija inicijavo ir finansavo naujo žodyno rengimą. Taigi dabartinis Enciklopedinis karybos žodynas buvo rengiamas 10 metų. Žodyno straipsnius rengė 9 Lietuvos karo akademijos mokslininkai ir pedagogai (Petras Algirdas Čiočys, Jurgis Janukevičius,

Edvardas Jasiulionis, Eugenijus Simonas Kisinas, Robertas Kopūstas, Robertas Lapinskas, Jurgis Norgėla, Aleksandras Venckus ir Pranas Žarys), recenzavo 19 visų kariuomenės rūšių, Lietuvos karo akademijos, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ekspertų. Jo rengimą organizavo redaktorių kolegija: vyriausiasis redaktorius ats. gen. Zenonas Kulys, atsakingasis ir mokslinis redaktorius dim. plk. Eugenijus Kisinas ir redaktorius dr. Vytautas Tininis.

Redaktorių kolegija ir autorių kolektyvas pabandė parengti Enciklopedinį karybos žodyną, kuris atitiktų NATO reikalavimus, šiuolaikinį karybos mokslo ir karo technikos lygį.

Žodyne pateikti NATO kariuomenėse dažniausiai vartojami bendrosios valstybės karinės organizacijos, ginkluotųjų pajėgų ir jų rūšių, karinių valdymų struktūrų, kariuomenės komplektavimo ir karo tarnybos, karinių vienetų (junginių, dalinių ir padalinių) struktūros, taktikos,

ginkluotės ir karo technikos, valdymo ir aprūpinimo, kovinės paramos, kovinio rengimo, taip pat karinio administravimo ir karo teisės, tarptautinės humanitarinės teisės, kitų mokslo ir technikos sričių, glaudžiai susijusių su karyba, terminai. Iš viso jame yra daugiau kaip 8000 terminų. Kadangi žodynas yra enciklopedinis, daugelyje straipsnių pateikta šiek tiek ir istorinės medžiagos, nors jos reikėtų kur kas daugiau, tačiau dėl to padidėtų ir taip nemaža žodyno apimtis. Gaila, kad žodyne nėra žemėlapių, kovos veiksmų ir operacijų schemų, technikos ir ginkluotės bei karinės įrangos pavyzdžių, nuotraukų, todėl tikimės, kad jaunesni kolegos iš vyresniosios kartos drąsiai perims karybos terminų bazės kūrimo darbą, toliau tobulins ir grynins lietuvių kalbą.

Ar žodyno rengėjams pavyko įgyvendinti numatytus tikslus, spręs skaitytojai. Tačiau dėl nepaprastai mažo tiražo (115 egz. skirta krašto apsaugos sistemai, 80 egz., išleistų Valstybinės lietuvių kalbos komisijos lėšomis, – viešosioms bibliotekoms) daugelis jų negalės nuodugniau susipažinti su žodyno turiniu, o tuo labiau juo kasdien praktiškai naudotis.

Problemą padėtų išspręsti žodyno kompiuterinė versija, kurios projektas jau derinamas su KAM Leidybos ir informacinio aprūpinimo tarnyba. Ji turėtų būti pateikta KAM vidiniame (interneto) puslapyje. Žodyno elektroninį variantą jau dabar galima rasti Karo akademijos interneto svetainėje adresu www.lka.lt.

kpt. Aušrius Buikus – už pavyzdinę tarnybą, pasiaukojimą ir asmeninį indėlį vykdant tarptautinių operacijų užduotis krašto apsaugos sistemos medaliu „Už tarptautines operacijas“;

kpt. Gintaras Hofmanas – už pavyzdinę tarnybą krašto apsaugos sistemoje ir aukštą profesionalumo lygį Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos proga Lietuvos kariuomenės vado padėkos raštu;

kpt. Vidas Venskus – už profesionalumą, iniciatyvą ir svarų asmeninį indėlį gerinant Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos aprūpinimą transportu Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos proga Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“;

Laima Adlytė, Aurika Duobienė, Valerijus Kušelevičius – Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos proga už nepriekaištingą pareigų atlikimą, aukštą kvalifikaciją ir profesionalumą krašto apsaugos ministro padėka.

2008-07-01 *kmdr. ltn. Gintautas Jurgaitis* paskirtas į LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2008-07-28 *plk. ltn. Eltonas Meleckis* paskirtas į LKA Oro pajėgų štabo karininkų kursų viršininko pareigas.

2008-08-04 *kpt. Aušrius Buikus* paskirtas į LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų Instruktorių grupės vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2008-08-11 *kpt. Svajūnas Zaturskis* paskirtas į LKA S-2/S-3 skyriaus planavimo karininko pareigas.

2008-08-13 *mjr. Robertas Meškauskis* paskirtas į LKA Bazinių karininkų kursų Kovinės paramos ir aprūpinimo sekcijos vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2008-08-22 *kmdr. ltn. Stasys Zakaras* paskirtas į LKA Kariūnų bataliono štabo viršininko pareigas.

2008-09-01 *brg. gen. Edvardas Mažeikis* paskirtas į LKA viršininko pareigas.

kpt. Ričardui Andruliui – majoro

kpt. Aidui Vasinauskui – majoro

vyr. ltn. Andriui Kiesui – kapitono

vyr. ltn. Mariui Pacevičiui – kapitono

vyr. ltn. Viktorui Šimkevičiui – kapitono

Vadybos šiuolaikinės tendencijos. Modern Tendencies of Management. Mokslo darbų rinkinys. Sudarytojas Antanas Makštutis. V., 2008, 380 p.

Stanislovas Buteliauskas. *Automobilių sandara ir priežiūra.* Moko-moji knyga. V., 2008, 186 p.

Enciklopedinis karybos žodynas. Autorių kolektyvas. V., 2008, 880 p.

Bronislovas Genzelis, Feliksas Žigaras, Rolanda Kazlauskaitė-Marke-lienė, Audronė Petrauskaitė. *Šiuolaikinės visuomenės vertybinės orien-tacijos ir Lietuvos kariuomenė.* Mokslinių straipsnių rinkinys. Parengė Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija ir Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras prie KAM. V., 2008, 120 p.

Antanas Makštutis, Algimantas Valentinas Indriūnas. *Viešosios vadybos strategija Lietuvoje. Penktoji Konstitucija.* Monografija. Iš-leido Naujoji sąjunga (socialliberalai). V., 2008, 264 p.

Liepos 3 d. Akademijos kariūnai kartu su Lietuvos jauni-mo organizacijų atstovais su-rengtoje ekspedicijoje į Rusiją „Misija Sibiras’ 2008“ išvyko tvarkyti tremtinių ir politinių kalinių kapų.

Liepos 25 d. iš 552 pareišku-sių norą studijuoti Karo akade-mijoje jaunuolių buvo pakviesti 55, tarp jų ir 6 merginos.

Liepos 28 d. 50 kariūnų 8 savaitėms išvyko į bazinį kario kursą Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke Rukloje.

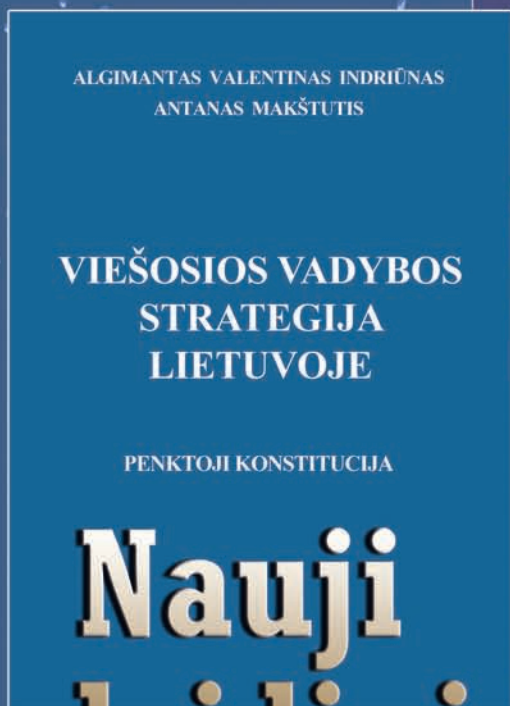
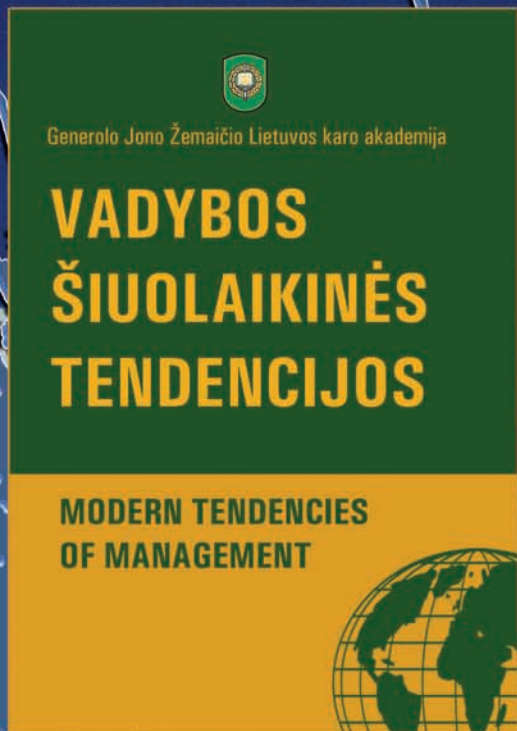
Rugpjūčio 17–24 d. Rusijoje, Novosibirske, vykusiame Pasau-lio akrobatinio skraidymo čem-pionate plk. ltn. Eltonas Melec-kis, Karo akademijos Oro pajėgų štabo karininkų kursų viršinin-kas, kvalifikacinėje, laisvojoje ir nežinomoje programose iškovo-jo sidabro medalius ir bendroje įskaityje tapo Pasaulio akroba-tinio skraidymo lėktuvais Jak-52 vicečempionu.

Rugsėjo 1 d. Lietuvos karo akademijoje vyko viršininkų pa-sikeitimo ceremonija. Nuo 2005 m. Karo akademijai vadovavu-sį plk. Arūną Balčiūną pakeitė brg. gen. Edvardas Mažeikis.

Rugsėjo 5–7 d. Kyviškių ae-rodrome plk. ltn. E. Meleckis antrą kartą iškovojo Dariaus ir Girėno taurę.

Rugsėjo 9 d. Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo 400 metų jubiliejaus dieną Šiluvoje buvo švenčiama Lietuvos kariuome-nės šventė, kurioje dalyvavo Akademijos kariūnai, karinin-kai ir darbuotojai.

Rugsėjo 23 d. Akademijo-je įvyko mokslinė konferencija „Karas ir visuomenė Baltijos re-giono istorijoje“. Jos metu buvo pristatytas Enciklopedinis kary-bos žodynas.

Nauji leidiniai

